

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2011/12:26

Stenografiska
uppteckningar
2011/12:26

Fredagen den 2 mars

1 § Rättsliga och inrikes frågor

Statssekreterare Magnus Graner

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 13–14 december 2011

Återrapport från informellt ministermöte den 26–27 januari 2012

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 8 mars 2012

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar sammanträdet öppnat och hälsar Magnus Graner med medarbetare välkomna till dagens överläggning.

Det finns återrapporter från den 13–14 december och den 26–27 januari. Vill statssekreteraren säga någonting eller bara svara på frågor eller både och?

Anf. 2 Statssekreterare MAGNUS GRANER:

Låt mig börja med att helt kort nämna att inför det rådsmöte vi ska ha nästa vecka är dagordningen fortfarande inte helt klar. Coreper kommer att behandla en del frågor nästa vecka.

Om vi ska ta återrapporteringen först kan jag helt kort säga att det var ett RIF-råd den 13–14 december. Rådet godkände utkastet till avtal mellan USA och EU om utbyte av PNR-data, det vill säga passageraruppgifter från flygbolagens bokningssystem. En majoritet av medlemsstaterna hade liksom Sverige önskat att man hade gått längre när det gäller data-skydds- och integritetsskyddsregler, men i bedömningen vägdes också in intresset av att undvika ett helt avtalslöst tillstånd. Därför ansågs utkastet till avtal godtagbart.

Ärendet har nu gått till Europaparlamentet, som också ska godkänna det. Den senaste informationen vi har är att LIBE-utskottet i parlamentet ska rösta i frågan den 26 mars. Rådet ska efter avslutad parlamentsbehandling fatta beslut om att ingå avtalet. Det är först därefter som avtalet formellt kan träda i kraft.

Rådet i december antog också en allmän inriktning om utkastet till direktiv om en europeisk utredningsorder. Direktivet reglerar, som ni vet, under vilka förutsättningar åklagare och domare ska kunna hämta in bevisning som finns i en annan medlemsstat än den där en brottsutredning pågår.

Vi har efter intensivt och i vissa delar mycket intensivt påverkansarbete fått gehör för svenska ståndpunkter i de för oss viktiga frågorna i direktivförslaget. Vi fortsätter nu vårt påverkansarbete i förhållande till Europaparlamentet, som förväntas yttra sig över direktivförslaget under våren.

Det andra råds mötet, som jag ska avrapportera, är det informella mötet på området för rättsliga och inrikes frågor i Köpenhamn den 26–27 januari. Där diskuterades bland annat frågor relaterade till direktivet om användning av PNR-uppgifter inom EU. Ministrarna uttryckte sitt stöd för ett PNR-system inom EU men också en oro över kostnader och finansiering av sådana system. Den rådande svåra ekonomiska situationen nämnades i flera inlägg, och man önskade en stor medfinansiering från EU i detta arbete.

Det danska ordförandeskapet prioriterar förhandlingarna om PNR-direktivet och arbetar för ett beslut i RIF-rådet i juni. Vi återkommer därför till frågan under våren.

I övrigt ber jag att få hänvisa till det skriftliga materialet.

Anf. 3 EVA-LENA JANSSON (S):

Ordförande! Tack, statssekreteraren! I samband med att socialförsäkringsutskottet hade en föredragning av migrationsministern ställde jag en fråga. Men eftersom Frontex inte var migrationsministerns område ställer jag frågan här till Magnus Graner, för det har med åiterrapporten att göra.

Man nämner att EU vill ”biffa upp” både Frontex och EASO. Jag undrar vad ”biffa upp” står för i det här sammanhanget.

Anf. 4 Statssekreterare MAGNUS GRANER:

Jag kan inte svara på den frågan. Man kan väl säga så här att inom ramen för det fleråriga budgetprogrammet pågår det diskussioner om hur man ska utveckla de olika datasystemen och de olika myndighetssystemen, som finns på det här området. Jag vet inte om det är det som har avsetts. Jag kan inte svara på något annat sätt.

Anf. 5 EVA-LENA JANSSON (S):

Man kanske kan skratta åt uttrycket, men ”biffa upp” kan ju också innebära att man faktiskt håller på att göra Frontex till någonting som vi inte ansåg att det skulle bli. Jag gissar att ”biffa upp” innebär större muskler. Men eftersom migrationsministern inte ville svara på frågan tänkte jag att det var rätt tillfälle att få svar på frågan här, vad det innebär för Frontex.

Man nämner att även EASO ska ”biffas upp”. Det vore önskvärt att få ett skriftligt svar från Justitiedepartementet om vad det avser.

Anf. 6 Statssekreterare MAGNUS GRANER:

Det är, som sagt, lite en gissningstävlan när det gäller vad som avses med att ”biffa upp”. Jag angav ett framåtblickande perspektiv som har att göra med det fleråriga budgetperspektivet, där frågan diskuteras. Det finns ett bakåtblickande perspektiv. Möjligen skulle vi upplysningsvis helt kort fråga Anders Fällgren vad som finns att berätta.

Anf. 7 Ämnessakkunnige ANDERS FÄLLGREN:

2011/12:26

2 mars

Eva-Lena Jansson nämnde Frontex, och det kan ha varit det som man tänkt på. Ibland blir ju tidslinjen lite flytande. I höstas, som EU-nämnden vet, fick Frontex ett nytt och förstärkt mandat med ett antal nya områden som de kan arbeta på. Det gäller att de tydligare kan köpa in egen utrustning för viss verksamhet. Ibland kan de här frågorna, så att säga, glida över tid. De har inte hunnit börja verkställa sitt nya mandat ännu. Det kanske är något sådant man avser om man syftar på Frontex.

Någon annan förstärkning av Frontex är inte känd från vår sida, utan det är den verksamhet de bedriver utifrån det nya mandatet, som de fick i höstas.

Anf. 8 EVA-LENA JANSSON (S):

I ett annat dokument, som hanteras av migrationsministern, nämner man en tänkbar framtid där Frontex, EASO och även Europol ska samarbeta mer. Det är ett tänkbart samarbetsorgan. Då tänker jag att det där hänger väl ihop. Det inbillar jag mig. Det vore i alla fall, som sagt, intressant att få det preciserat.

Anf. 9 BÖRJE VESTLUND (S):

Det hade varit en sak om det hade uttryckts av något enskilt land eller i någon föredragning, men detta är sammanfattningen av en lång diskussion under punkten Ramverk för solidaritet. Det är en sammanfattning, och då är det någonting som ska få betydelse. Det var visserligen vid ett informellt ministermöte, men vad innebär det? Det är ju det som är det intressanta.

Anf. 10 Statssekreterare MAGNUS GRANER:

Vi kan inte reda ut det inom ramen för den här processen, men självklart ska det gå att svara på frågan. Låt oss få återkomma i skriftlig form och försöka reda ut vad som är vad, vad som är bakåtblickande, vad som är framåtblickande och vad som har avsetts.

Anf. 11 FREDRICK FEDERLEY (C):

Ordförande! Man vågar inte alltid göra sig till tolk för regeringen, men jag har väl inte sett några tendenser till att regeringen skulle vara intresserad av att utrusta Frontex med alltför mycket muskler och framför allt inte den typ av muskler som det finns farhågor för, som till exempel Eva-Lena Jansson redogjorde för.

Ett medskick till er i detta nu skulle kunna vara att man ska försöka hantera den här typen av uttryck ganska försiktigt. Eftersom det är ett oerhört allvarligt och ansvarsfullt område kanske man ska försöka få bort uttryck som "biffa upp", eftersom det kan komma att misstolkas, och vara lite tydligare med vad det faktiska innehållet är. Ett sådant medskick kan jag väl göra i all välmening.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Vi kan väl avrunda det här med att konstatera att statssekreteraren ser till att det kommer skriftlig information. Därmed lägger vi återrapporterna till handlingarna.

Vi går över till punkt 6 om Bulgarien och Rumänien. Jag läste i tidningen, eller jag kanske hörde på *Ekot*, att det är uppskjutet till september. Vi får väl gå förbi den punkten mer eller mindre.

Anf. 13 Statssekreterare MAGNUS GRANER:

Vår bedömning är att frågan kommer att utgå från dagordningen.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Då går vi vidare till punkt 9, Förvaltningen av Schengensamarbetet.

Anf. 15 Statssekreterare MAGNUS GRANER:

Herr ordförande! Som de flesta av er känner till inträffade ett antal Schengenrelaterade incidenter förra våren. Därefter har det pågått ett intensivt arbete i EU med att åtgärda de problemen.

Vi har tidigare informerat om kommissionens lagförslag om en förstärkt Schengenutvärderingsmekanism. Där pågår förhandlingar för fullt i rådets arbetsgrupper. Vid både RIF-rådet och Europeiska rådet i juni 2011 uttrycktes det dessutom en önskan om att den politiska styrningen av Schengenfrågorna behövde förstärkas. En första idé om hur det skulle gå till presenterades vid RIF-rådet i december.

Rådet kunde då enas om att det vore bra med en halvårsvis återkommande diskussion på ministernivå om aktuella Schengenfrågor. Den diskussionen skulle lämpligen kunna grundas på en rapport som kommissionen kunde ta fram till varje möte och som skulle beskriva det aktuella läget.

Det inkommande danska ordförandeskapet fick uppdraget att närmare precisera hur det skulle genomföras i praktiken. Mot den bakgrunden avser ordförandeskapet nu föreslå rådsslutsatser som ska ange vilken inriktning rådet vill se på kommissionens rapporter, alltså vad de bör innehålla för typ av frågor. Slutsatserna ska också ange ramarna och målsättningen för den politiska diskussionen, som ska följa.

Vi tror fortsatt på idén att man kan förekomma problem genom att ta upp dem till diskussion på ett tidigt stadium. Vi bedömer att rådsslutsatserna kommer att bidra till att strukturera den framtida politiska diskussionen på ett bra sätt. Förutsatt att den slutliga utformningen inte avviker från det utkast vi hittills har sett kommer vi därför att stödja antagandet av rådsslutsatserna.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag att det finns stöd för regeringens position under punkt 9.

Punkt 10 är Övriga frågor. Finns det några sådana? Nej.

Då går vi över till den andra delen, Gemensamma kommittén. Punkt 2 är en dubblett av det som vi redan har haft uppe, likaså punkt 3.

Sedan har vi punkt 4, SIS II. Det är en standardpunkt. Vill statssekreteraren säga någonting?

Anf. 17 Statssekreterare MAGNUS GRANER:

Det finns inget nytt.

Anf. 19 Statssekreterare MAGNUS GRANER:

Kommissionen presenterade redan 2008 ett meddelande om nästa steg i Europeiska unionens gränsförvaltning. Man föreslog då nya verktyg för gränskontrollen, bland annat förenklad gränspassage för betrodda resenärer och ett in- och utreseregister för tredjelandsmedborgare, oavsett viseringskrav eller ej.

Rådet har sedan dess antagit slutsatser om att bättre utnyttja ny teknik för att underlätta gränskontrollen. Kommissionen aviserar nu att man avser att presentera förslag till rättsakter under 2012.

Det danska ordförandeskapet arrangerade tillsammans med Nederländerna en konferens i februari om förnyad gränsförvaltning. Sverige deltog i konferensen. Bland annat diskuterades frågor om teknik, kostnader och dataskydd. Vid rådets möte i mars kommer ordförandeskapet att presentera sina slutsatser från konferensen. Medlemsstaterna förväntas inte yttra sig.

Som vi tidigare har framfört anser regeringen att det är viktigt att framtida förslag baseras på verksamhetsnytta, och förväntat resultat måste nog analyseras i förhållande till kostnader och skyddet av den personliga integriteten.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Det här är en informationspunkt.

Anf. 21 KERSTIN HAGLÖ (S):

Ordförande! Jag är väl medveten om att detta är en informationspunkt. Det här ärendet har vi haft uppe i utskottet. Vi har också lämnat ett utlåtande. Jag vill bara skicka med det som vi i utskottet tyckte var så viktigt, att man fokuserar på att få i gång planerade system, såsom SIS II och VIS, innan nya system utvecklas och att det också kan vara en svensk hållning.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Detta står i ett utlåtande som Kerstin Haglö refererar till. Det gjordes den 16 februari. Vill statssekreteraren kommentera det?

Anf. 23 Statssekreterare MAGNUS GRANER:

Jag vet inte hur man stenografiskt antecknar att jag nickar instämmande.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att det är uppfattat. Vi tackar för informationen under punkt 5.

Finns det några Övriga frågor? Nej.

Vi tackar statssekreteraren med medarbetare så mycket för i dag.

2 § Rättsliga och inrikes frågor

Statsrådet Tobias Billström

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 13–14 december 2011

Återrapport från informellt ministermöte den 26–27 januari 2012

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 8 mars 2012

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar statsrådet Tobias Billström med medarbetare välkomna.

Det finns en A-punkt som jag strax ska ge statsrådet chansen att säga någonting om. Vi tar återrapporten först. Det var dels ett möte den 13–14 december, dels ett i slutet på januari, om statsrådet vill säga någonting eller öppna för frågor.

Anf. 26 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Det är trevligt att vara här.

Det informella RIF-rådet den 26–27 januari avhölls i Köpenhamn. Av Stockholmsprogrammet framgår att solidariteten mellan medlemsstaterna ska förbättras på asylområdet. Som jag utgår från att nämnden minns presenterade kommissionen den 2 december 2011 ett meddelande om solidaritet inom EU.

Vid informella RIF-ministermötet i Köpenhamn diskuterade vi på temat mot bakgrund av ett antal frågeställningar från det danska ordförandeskapet. Bland annat handlade det om hur medlemsstaterna anser att solidaritetsmekanismerna ska kunna utlösas, tankar om stödkontoret för asyl EASO, European Asylum Support Office, Frontex roll i arbetet, inställningen till en eventuell mekanism för EU-interna omfördelningar av personer samt samarbete med tredjeländer.

Det danska ordförandeskapet fick stöd för att befästa dessa ståndpunkter i ett ramverk för solidaritet. Jag återkommer strax till den uppsättning rådsslutsatser som vi förväntas anta vid kommande rådsmöte.

Anf. 27 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag har ingen fråga. Jag vill bara för ordningens skull klargöra att vi inte delar regeringens syn i den här frågan. Vi tycker förvisso att det går alldeles utmärkt att visa solidaritet, men vi ska ändå ha beslutsrätten i dessa frågor på nationell nivå.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger återrapporten till handlingarna.

Statsrådet har en A-punkt om vidarebosättning. Jag tycker att vi tar den nu direkt.

Anf. 29 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Absolut, ordförande, det är helt riktigt. Jag vill gärna ta tillfället i akt och uppmärksamma er på att det EU-gemensamma vidarebosättningsprogrammet som var en prioriterad fråga för Sverige under det svenska ordförandeskapet 2009 nu antligen ser ut att bli verklighet.

Syftet med förslaget är att få fler medlemsstater att engagera sig i vidarebosättning och visa solidaritet med tredjeländer som hyser stora flyktingpopulationer. Vidarebosättningsinstrumentet ska också kunna användas mer strategiskt och därmed bidra till de internationella ansträngningar som görs för att lösa utdragna flyktingsituationer.

Förslaget som vi hoppas kan antas som en A-punkt vid RIF-rådet i nästa vecka innebär i korthet att det fastställs gemensamma årliga prioriteringar för möjliga vidarebosättningsinsatser för EU:s medlemsstater i beslutet. Det handlar alltså om en ändring av den nuvarande Europeiska flyktingfonden.

I kompromissförslaget har man kommit överens om att i beslutet fastställa särskilda gemensamma prioriteringar för 2013, vilket är det sista året för finansieringsprogrammet.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Det finns chans att ge synpunkter på detta fram till kl. 14 i dag.

Anf. 31 JENS HOLM (V):

Är detta ett harmoniserat förslag, eller kan medlemsländer som vill gå längre och ha bättre politik på området göra det?

Anf. 32 EVA-LENA JANSSON (S):

Vilka är de budgetära konsekvenserna?

Anf. 33 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Vi börjar med Jens Holms fråga. Syftet med förslaget är att göra det möjligt att på lite sikt poola de platser som man ställer till UNHCR:s förfogande inom ramen för ett vidarebosättningsprogram. Antalet platser däremot är fortfarande upp till den enskilda medlemsstaten att bestämma. Vi ligger, som jag tror att Jens Holm vet, redan i dag högst i Europeiska unionen med våra 1 900 platser per år. Det antalet har regeringen inte för avsikt att förändra.

När det sedan gäller frågan från Eva-Lena Jansson är det som jag sade tidigare en fråga om att ändra Europeiska flyktingfonden. Det ändringsarbetet pågår. Vad som kommer att hända när man är färdig med detta är att det kommer att finnas större möjligheter för medlemsstaterna att ansöka om pengar från Europeiska flyktingfonden för att finansiera eventuella vidarebosättningsinsatser.

Även det sker inom ramen för det redan beslutande och gällande ramverket för flyktingfonden. Det som händer i arbetet har jag meddelat socialförsäkringsutskottet tidigare, nämligen att man tänker slå samman ett antal befintliga fonder – jag tror att det är tre – som kommer att bli en. Denna sammanslagning kommer att göra det enklare för medlemsstaterna att kunna söka pengar jämfört med vad som har varit fallet tidigare.

Anf. 34 MIKAEL CEDERBRATT (M):

Herr ordförande! Jag vill bara uttrycka min glädje över att det har gått framåt. Vi brukar ta räkneexemplet att om alla medlemsstaterna tog lika mycket i förhållande till sin befolkningens mängd som Sverige skulle vi helt plötsligt kunna ge skydd för uppemot 90 000 flyktingar.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Det finns, som sagt, möjlighet att ge synpunkter på detta fram till kl. 14 i dag.

Därmed går vi över till dagens dagordning och börjar med punkt 3, Gemensamt europeiskt asylsystem. Det är en informationspunkt.

Anf. 36 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Även vid detta rådsmöte ska vi få en lägesrapport från förhandlingarna om rättsakterna inom det gemensamma europeiska asylsystemet. Det har inte presenterats något dokument inför radsbehandlingen. Det danska ordförandeskapet har meddelat att de inte kommer att ta upp några frågor för diskussion.

Rådet och Europaparlamentet kom under hösten 2011 överens om ändringar i skyddsgrundsdirektivet. Det omarbetade direktivet trädde i kraft i januari i år och ska vara genomfört i medlemsstaterna senast den 21 december 2013.

Den största förändringen är att alternativt skyddsbehövande i större utsträckning ska ges samma rättigheter som flyktingar. För svensk del innebär det inte några stora förändringar eftersom flyktingar och alternativt skyddsbehövande redan i dag ges i princip samma rättigheter enligt vår lagstiftning.

Jag nämnde tidigare det EU-gemensamma vidarebosättningsprogrammet. Om förslaget antas i rådet nästa vecka och Europaparlamentet enligt plan antar sin resolution om förslaget i slutet av mars kan medlemsstaterna senast den 1 maj i år anmäla hur många de planerar att vidarebosätta i enlighet med de nya reglerna.

En fråga som har diskuterats mycket i rådet under både det polska och det danska ordförandeskapet är hur man ska komma vidare i förhandlingarna om Dublinförordningen. Ordförandeskapet har utifrån diskussionerna föreslagit att man i Dublinförordningen ska införa en rambestämmelse om ett system för tidig varning. Systemet bygger på övervakning av medlemsstaternas asylsystem för att man i ett tidigt skede ska upptäcka brister och kunna vidta åtgärder. Förhandlingar om detta förslag och om övriga utestående frågor i förordningen pågår för närvarande på teknisk nivå.

Vad gäller mottagande- och asylprocedurdirektiven pågår fortfarande förhandlingarna inom rådet. Under det danska ordförandeskapet har förhandlingarna gått framåt, och danskarnas förhoppning är att under våren nå en gemensam position inom rådet för samtliga rättsakter så att ordförandeskapet kan inleda förhandlingar med Europaparlamentet.

Anf. 37 FREDRICK FEDERLEY (C):

Herr ordförande! Tack för redogörelsen, ministern! Det är en ganska komplex materia som innehåller många olika delar. Dublinförordningen kom till som en konsekvens av att en del länder inom unionen hade en tendens att inte ta asylsökandes ansökningar på allvar och skickade människor vidare i unionen med nästa tåg, buss eller hur man nu fick ut dem ur landet. Det är ett sätt att se till att man har rätten att få sin asylansökan prövad i det första land man kommer till.

Å andra sidan är det flera länder i unionen som undergräver detta system. Flera länder har gjort undantag när det gäller Grekland. Flera län-

der använder inte Dublinförordningen i de fall då det första landet är Grekland. Det ifrågasätter hela fundamentet för en gemensam migrationspolitik. I förlängningen kommer det att ifrågasätta hela värdet av Dublinförordningen. Risken är att vi får tillbaka en process som innebär att människor återigen slussas mellan länder och aldrig får sin ansökan prövad. Därför är det oerhört viktigt att man får detta att fungera, annars fallerar hela trovärdigheten för Dublinförordningen och risken är att vi får ett gäng migranter som bara slussas mellan europeiska länder. Det är den ena biten.

Den andra biten är att det är ganska lätt för oss i Sverige att sköta det här rationellt utifrån en diskussion om solidaritet, våra krav, internationella åtaganden, humanitet, öppenhet och generositet, men jag befarar att den finanskris som vi har sett slå hårt och den budgetkris som man nu har i exempelvis Grekland riskerar att spilla över på detta. Det är ingen hemlighet att under Irakkrisen fick nästan hundra procent av dem som sökte sig till Sverige stanna här, medan det var ganska exakt noll procent som fick stanna i Grekland. Därför måste vi få ett minimiramverk där vi vet att man hanterar detta rättssäkert och lika.

Ser ministern några tendenser till att budgetdiskussioner i Grekland i dag riskerar att spilla över och få detta att stagnera? Det är min farhåga. Det gäller inte bara Grekland, utan det är fler länder som haft ekonomiska problem och som varit ganska stängda och isolationistiska i den här typen av frågor. Risken är att de kommer att använda ekonomin som ursäkt för att stänga gränser och inte ser värdet av migrationsströmmar för ekonomin.

Anf. 38 EVA-LENA JANSSON (S):

Ordförande! Tack, statsrådet! Vi välkomnar en gemensam asyl- och migrationspolitik i EU, men vi har också farhågor, precis som Fredrick Federley. Vi ser framför allt högerextrema och främlingsfientliga krafter som driver på åt ett helt annat håll ute i Europa. Det är bekymmersamt. Med tanke på den tidsplan som man hela tiden pratar om, att ett gemensamt europeiskt asylsystem ska vara inrättat under 2012, vill jag än en gång ställa frågan till ministern: Tror ministern att det är gångbart att hålla kvar vid den tidsplanen? Jag förstår att det är önskvärt, men kommer det att vara hållbart att klara av det under 2012?

Anf. 39 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Tack, Fredrick Federley, för en mycket tydlig och bra beskrivning av hur läget ser ut. Jag hade inte kunnat göra det bättre själv. Problemet med implementeringen i ett antal medlemsstater av den lagstiftning som redan är beslutad är mycket påtagligt. Det har dessutom lett till en situation där utslag från både Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna i Strasbourg och EU-domstolen i Luxemburg gör att till exempel Dublinförordningen successivt har satts ur spel därför att domstolarna har sagt att man inte får lov att genomföra överföringar till exempel till Grekland eftersom Greklands asylsystem inte håller måttet. Det är ganska prekärt, milt uttryckt, att de här domstolarna i princip säger att det skulle vara ett brott mot Europakonventionen för de mänskliga rättigheterna att genomgå en asylprövning i en medlemsstat i Europeiska unionen.

Därför måste de här frågorna lösas. När jag var i socialförsäkringsutskottet i går rapporterade jag om de framsteg som trots allt görs i Grekland, för det görs framsteg successivt. Det har antagits en handlingsplan, och förhoppningen är nu att man ska kunna nå en situation där man kan uppfylla de grundläggande principer som måste finnas när det gäller mottagningsförhållanden och möjligheten att få sin asylansökan prövad. Det är det enda sättet, för att komma tillbaka till Fredrick Federleys ursprungliga fråga, att upprätthålla trovärdigheten i byggandet av det gemensamma asylsystemet.

Till det kommer dock en påtaglig risk att finanskrisen har gjort en del medlemsstater motvilliga när det gäller att sätta av budgetära medel för att vidta de åtgärder som behövs. En del av de politiska diskussioner som äger rum nu i rådsarbetsgrupperna när det gäller de förslag som kommissionen har tagit fram kommer naturligtvis att innebära att vi måste fundera även över ekonomiska medel. Så är det.

Risken för isolationism, protektionism och slutenhet finns tyvärr i ett antal medlemsstater i dag. Det är bara att konstatera.

Ikke desto mindre anser jag att man ska hålla fast vid de uppställda målen. Det för mig över till Eva-Lena Janssons fråga. Europas stats- och regeringschefer har bestämt att 2012 är ett slutdatum. Det är det som RIF-rådet, där jag representerar Sverige, har att rätta sig efter. Det är den målsättning som är uppställd. Min bedömning är att flertalet av de rättsakter som ligger på bordet kan vara i fas med att bli genomförda innan utgången av det här året under förutsättning att alla EU:s institutioner, både ministerrådet och Europaparlamentet, bjuder till. Det är den enda förutsättningen för att kunna komma framåt.

Vi har tappat ett antal år därför att inte minst Europaparlamentet har haft många synpunkter på innehållet. De har dessutom velat behandla alla de rättsakter som kommissionen lade fram som ett paket, som utbytbara delar i ett förhandlingsspel. Det har naturligtvis tagit mer tid än vad det kanske hade behövt göra.

Det är dock min uppfattning att förutsättningarna för att få rättsakterna på plats finns där. Systemet kommer förmodligen inte att vara operativt fullt ut vid utgången av år 2012, men det spelar mindre roll om rättsakterna finns där. Det kommer dessutom att krävas mer praktiskt samarbete mellan medlemsstaterna, inte minst att många av de tjänstemän som handlägger asyl- och migrationsfrågor tränas gemensamt och får möjlighet att gemensamt genomgå kurser och utbildningar i till exempel asylprocedurteknik och asyllagstiftning. Jag tror att det kommer att leda till större likhet i bedömningarna, vilket är det slutgiltiga målet med det gemensamma europeiska asylsystemet. Det ska egentligen inte spela någon roll i vilken medlemsstat man lämnar in ansökan. Den ska prövas på samma sätt oavsett i vilken av den 27 medlemsstaterna den lämnas in. Först då har vi ett harmoniserat och fullt ut verkande gemensamt asylsystem.

Anf. 40 EVA-LENA JANSSON (S):

Jag delar ministerns uppfattning att det ska ske på samma sätt under förutsättning att vi talar om hur det ser ut i Sverige och inte om hur det ser ut i Grekland. Samma sätt kan vara dåligt, och samma sätt kan vara

bra. Det beror på var i Europa man tar sin utgångspunkt. Jag utgår från att migrationsministern menar de normer och regler vi har i Sverige.

2011/12:26
2 mars

Anf. 41 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Jag tror att vi kan vara rätt lugna på den punkten. Ingenting i de förslag som kommissionen har lagt fram när det gäller förändringar i asylprocedurdirektivet eller mottagandedirektivet låter antyda att vi är på väg i en grekisk riktning utan snarare åt rakt motsatt håll.

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar med att tacka för informationen under punkt 3.

Punkt 4 är Övriga frågor. Det har vi kanske redan klarat av. Har ministern någonting? Nej.

Då går vi över till dagordningspunkterna under Icke lagstiftande verksamhet. Punkt 7 handlar om verklig och konkret solidaritet etcetera.

Anf. 43 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Det handlar om en gemensam ram för verklig och konkret solidaritet med medlemsstater som är utsatta för särskilda påfrestningar på grund av blandade migrationsströmmar. På den här punkten pågår nu förhandlingar om rådsslutsatser om solidaritet i den så kallade RIF-rådgivarkretsen. Frågan ska läggas fram för Coreperambassadörerna först i nästa vecka, den 6 mars. Justitiedepartementet skickade i går eftermiddag över det utkast som just nu föreligger till riksdagen.

Frågan om solidaritet inom EU blev, som ni väl känner till, högaktuell inte minst i samband med händelserna under den arabiska våren. Som en följd av Europeiska rådets uppmaning i Stockholmsprogrammet att undersöka möjligheten att utveckla solidariteten presenterade kommissionen alltså ett meddelande om solidaritet inom EU på asylområdet i december förra året.

Solidaritet mellan medlemsstater är viktig. Det är något som vi från svensk sida ställer oss positiva till. Samtidigt är det viktigt med en bra balans i diskussionen. Under de senaste åren har mycket av fokus varit på situationen i Medelhavsländerna och de problem som inströmningen av migranter har inneburit. Det har däremot inte reflekterats särskilt mycket över att även andra medlemsstater, till exempel Sverige, tar en stor del av ansvaret när det gäller att erbjuda skydd till asylsökande.

Det är därför glädjande att kommissionens meddelande ger en mer nyanserad bild av hur asylsituationen ser ut i de olika medlemsstaterna och att det tydligt framgår att solidaritet inom EU inte bara är en fråga för medlemsstaterna vid Medelhavet.

I uppföljningen till diskussionen vid informella RIF har det danska ordförandeskapet föreslagit rådsslutsatser. Tanken är att de ska visa alla de olika befintliga och möjliga åtgärder som finns för att stärka solidariteten. Rådsslutsatserna har en bred ansats och tar upp de olika solidaritetsmekanismer som finns på asylområdet, bland annat genom det europeiska stödkontoret för asylfrågor som ska arbeta med både förebyggande insatser och insatser vid krissituationer. De tar även upp arbetet inom Frontex och Schengensamarbetet, återvändandefrågor och solidaritet med länder utanför EU.

Sverige har i diskussionerna om solidaritet haft utgångspunkten att ett välfungerande gemensamt europeiskt asylsystem där alla medlemsstaters nationella system är i linje med den gemensamma lagstiftningen och där asylsökande får sin ansökan prövad på ett likvärdigt sätt i sig själv är den viktigaste garantin för verklig solidaritet. Att leva upp till den gemensamma lagstiftningen är att visa solidaritet med andra medlemsstater.

Det ska finnas möjligheter till ytterligare stöd när det finns ett konkret behov. I första hand anser jag att stödet ska rikta in sig på kapacitetsbyggande insatser och praktiskt samarbete. Det är även viktigt att visa solidaritet med de länder utanför EU som tar det största ansvaret för personer som är i behov av skydd. Rådsslutsatserna kan vara till hjälp för att tydliggöra vilka insatser som faktiskt finns tillgängliga i dag för länder som har behov av stöd.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Det var en överläggning i går i socialförsäkringsutskottet. Det har skickats ut ett papper som ni har sett. Där finns också ett antal avvikande meningar.

Anf. 45 JENS HOLM (V):

Jag vill hänvisa till vår avvikande mening från i går. Vi tycker inte om Dublinförordningen. Jag delar inte Fredrick Federleys beskrivning av det hela. Dublinförordningen är en del av det gemensamma europeiska asylsystemet, och vi bygger upp en gemensam gräns mot omvärlden. Asylsökande tvingas söka asyl i länder där de inte får en rättssäker behandling, till exempel Italien, Grekland och Malta.

När man har ett gemensamt asylsystem och Dublinförordningen blir det logiskt att man måste stärka de yttre gränserna. Det blir också logiskt att förflytta de yttre gränserna utanför EU till andra länder. Det gör att det blir ännu svårare för människor som behöver skydd att komma hit och få skydd. Därför motsätter vi oss det här förslaget.

Jag har en konkret fråga till ministern. Den gäller det europeiska stödkontoret för asylfrågor. Innebär det här förslaget några konkreta nya samarbetsområden mellan det kontoret och Frontex och Europol?

Anf. 46 EVA-LENA JANSSON (S):

Vi framförde en avvikande mening i går som handlar om den ekonomiska delen. Vi anser att de budgetära konsekvenserna fortfarande är oklara. Vi kan inte ställa oss bakom ett förslag som kan innebära ökade utgifter och icke förutsägbara effekter på EU:s kommande långtidsbudget.

Anf. 47 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Först och främst ska jag naturligtvis svara på Jens Holms fråga. EASO, alltså European Asylum Support Office, är fortfarande under en uppbyggnadsfas, och i utkastet till rådsslutsatser nämns vikten av att det blir fullt fungerande så snart som möjligt.

I det arbetet är det helt naturligt att EASO har ett bra samarbete med Frontex och att den kunskap och kompetens som EASO har när det gäller asylfrågor också kommer Frontex till godo. Utbildning av Frontex perso-

nal i till exempel frågor om internationellt skydd tycker jag är exempel på ett konkret samarbetsområde.

Till Eva-Lena Jansson tycker jag att det är viktigt att poängtera att meddelandet från december innehåller en uppmaning till fler medlemsstater att delta i pilotprojektet på Malta. Sverige deltar inte i det projektet. Pilotprojektet finansieras inom den nuvarande europeiska flyktingfonden, och i meddelandet talas det om att det efter en utvärdering kan komma ett förslag till en mer permanent mekanism för en sådan omfördelning.

Vi tycker från regeringens sida att man först ska avvakta utvärderingen innan man tar ställning till ett eventuellt framtida förslag. Det är först om det kommer ett konkret förslag som vi kan bedöma de eventuella ekonomiska konsekvenserna.

Jag tycker att det även svarar på frågan varför vi inte gör bedömningen att det finns några budgetära konsekvenser i det här läget, alltså att det inte finns något konkret förslag att ta ställning till.

Anf. 48 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag finner ingen mening i att göra någon större utläggning, utan jag ansluter mig till reservationen från socialförsäkringsutskottet.

Anf. 49 FREDRICK FEDERLEY (C):

Ordförande! Tack, ministern, för redogörelsen! I ett litet sidospår som ändå är väsentligt och som hänger ihop med den diskussion vi hade tidigare finns det två saker som är övergripande och som jag anser måste vara en del av diskussionen. Det är lätt att man hamnar i diskussioner bara kring de konkreta frågor som ligger på bordet.

Först och främst är det ingen hemlighet att i tider av oro kommer vissa länder att få en ökad tillströmning, och det kan tidvis bli en påfrestning. Man hinner inte med i handläggningen, med boende och med att få till ett värdigt mottagande. Då är det klart att det måste finnas rimliga möjligheter inom unionen att andra länder tar ett större ansvar. Det kan inte vara så att vissa länder har ett jättestort ansvar och vissa helt kan fransäga sig ansvaret.

Jag har en konkret fråga när det gäller att ett land ska få tillgång till de positiva effekterna av detta – det kan handla om kompetensöverföring och möjligtvis ekonomiska resurser från någon av fonderna eller den blivande enda fonden.

Finns det ett sådant krav med i de här diskussionerna för att få tillgång till hjälp i form av kompetens, personal och ekonomiska resurser? Har man ett krav på sig att först leva upp till skyddsgrundsdirektivet, asylprocedurdirektivet och Dublinförordningen? Det är en rimlig koppling däremellan som jag tror att det är lätt att man tappar bort om man inte för fram den.

Det andra jag tycker är viktigt är hur vi sedan följer upp och övervakar detta. Det finns en tendens att vi ofta börjar diskutera hur grunderna ska fungera, och efter en stund inser vi att vi behöver någon som följer upp och ser till att man faktiskt efterlever detta. Det är klart att rådet kan begära in rapporter från enskilda länder, och kommissionen kan i viss mån göra det, men det kan också behövas en legal kropp. Det gemensamma flyktinghanteringsorganet vi har i dag har inte riktigt det syftet.

2011/12:26

2 mars

Finns det en diskussion som rör sig i den riktningen, eller finns det något annat sätt att göra detta fortlöpande? Jag är väl inget stort fan av att bygga upp stora byråkratier, men de fyller en funktion när det gäller efterlevandet av de regler som vi har.

Anf. 50 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Dokumentet vi har framför oss på bordet är en väldigt bred ansats, och det kommer att finnas anledning att i framtiden komma tillbaka till Fredrick Federleys frågor just därför att man kommer att röra sig på en något mer detaljerad nivå.

Först och främst är det alltid kommissionen som är väktare av de direktiv som är antagna. Det är kommissionen som har till uppgift att se till att skyddsgruppsdirektivet, asylprocedurdirektivet, mottagandedirektivet och återvändandedirektivet, som är de stora byggstenarna, fungerar, jämte Dublinförordningen och snart också vidarebosättningssystemet.

Det här är en fråga där kommissionen får utveckla principer för att följa upp och tillse att medlemsstaterna lever upp till det regelverk som är beslutat. Det europeiska stödkontoret för asylfrågor är tveklöst en ny spelare som vi naturligtvis förväntar oss både kommer att kunna förse rådet med information om hur utvecklingen ser ut i de olika medlemsstaterna och också i framtiden agera när det gäller utbildning av tjänstemän.

Jag sade det tidigare, och jag kan säga det igen, att jag tror att det är en av de viktigaste åtgärderna för att skapa större harmonisering och större likhet i bedömningarna eftersom det faktiskt i dag påtagligt brister på sina håll i unionen när det gäller kunskap om hur asyllagstiftningen fungerar trots att den på papperet borde vara genomförd i respektive medlemsstat.

Det finns naturligtvis också tankar om gemensam handläggning av asylansökningar som kommer in, men det är någonting som bara är förutskickat i Stockholmsprogrammet där kommissionen har fått i uppdrag att genomföra en studie. Vi vet inte riktigt vad resultatet av den kommer att leda till. Det är i nuläget mycket svårt att säga någonting mer konkret när det gäller detta.

När det däremot gäller Grekland finns inte minst Sverige jämte andra medlemsstater representerade på plats i form av utskickade tjänstemän från Migrationsverket som aktivt handlägger asylansökningar och hjälper till att beta av den stora backlog som finns så att människor ska kunna få den rättighet som de enligt lagstiftningen har att få sin asylansökan prövad.

Det är ett tydligt uttryck för den typen av samarbete som Fredrick Federley frågar om och som har med kompetensfrågor att göra.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar att det finns tre avvikande meningar, och de är uppföljningar av ställningstaganden i socialförsäkringsutskottet den 1 mars. Även med hänsyn tagen till dessa tre avvikande meningar finns det stöd för regeringens position under punkt 7.

Vi går vidare till punkt 8, Greklands nationella handlingsplan.

Ordförande! Under den här punkten kommer kommissionen och stödkontoret för asyl, EASO, att informera rådet om hur arbetet i Grekland och med den grekiska handlingsplanen fortlöper. Det operativa arbetet på plats i Grekland leds av EASO, och den operativa handlingsplanen har förlängts ett år och sträcker sig nu till april 2013.

Trots den politiska och ekonomiska instabilitet som Grekland befinner sig i just nu har vi fått indikationer på att vissa förbättringar gjorts inom asyl- och migrationsområdet. Det har enligt uppgift blivit en mer strukturerad asylprocess. Man har minskat ärendebalansen, och man har handlagt fler ärenden jämfört med tidigare år. Sverige har bistått med expertis och arbetat i nära samarbete med UNHCR, som enligt uppgift har sett till att ett flertal väsentliga utbildningsinsatser inom asyl- och migrationsområdet genomförts i Grekland.

Som ett led i uppföljningen av arbetet i Grekland besökte EASO:s exekutivdirektör Robert Visser Grekland den 18–19 januari i år. Den 14 februari deltog kommissionen, Frontex, EASO, IOM, alltså International Organization for Migration, och UNHCR i en mission till Evrosregionen och för att bland annat träffa Greklands regering. Syftet med besöken var att försöka utvärdera arbetet i Grekland och på så sätt se hur det eventuellt kan förbättras. Jag ser fram emot återrapporteringen från dessa besök.

Grekland har fortfarande många utmaningar framför sig på migrationsområdet. De kräver stora ansträngningar och en stor politisk vilja från grekiska myndigheters sida. Sverige kommer att fortsätta att bistå Grekland med experter genom EASO:s försorg. Jag följer arbetet i Grekland nogga och hoppas att medlemsstaterna och EASO med gemensamma krafter kan hjälpa Grekland att få sitt asylsystem på fötter igen, vilket är väldigt välbehövligt.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under punkt 8.

Vi går vidare till punkterna under Gemensamma kommittén. Där finns en första punkt som jag vet att det brukar bli diskussion om hur den är formulerad, men jag föreslår att vi hoppar över den diskussionen och frågar i stället om det finns någon information att delge oss.

Anf. 54 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Vid rådsmötet ska kommissionen och Frontex informera om läget vad gäller olaglig invandring till EU. Frågan om olaglig invandring är högaktuell, och diskussioner om hur EU ska svara på det ökade migrationstrycket har följt på händelserna i Nordafrika under den arabiska våren. Fokus har i första hand legat på inströmning av människor via den grekisk-turkiska gränsen och södra Medelhavet.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen.

Därmed tackar vi Tobias Billström med medarbetare för i dag och önskar trevlig helg.

3 § Miljö

Miljöminister Lena Ek

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för miljö den 19 december 2011

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för miljö den 9 mars 2012

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar Lena Ek med medarbetare välkomna.

Det finns en A-punkt. Vill någon ställa frågor, eller vill statsrådet säga något om den? Nej. Om någon har synpunkter på A-punkten ska dessa vara inne kl. 14 i dag.

Nästa punkt på dagordningen är återrapport från mötet den 19 december. Vill statsrådet säga någonting, eller ska vi lämna fritt för frågor?

Anf. 57 Miljöminister LENA EK (C):

Material är utskickat och jag står naturligtvis till förfogande för att svara på frågor.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Finns det frågor på återrapporten? Nej. Då lägger vi den till handlingarna.

Därmed går vi över till dagens ärenden. Det var överläggning i utskottet i går, och mycket texter har processats sedan dess. Dessa har skickats ut av kansliet i går.

Vi går till punkt 3, Färdplan för ett konkurrenskraftigt utsläppsnålt samhälle 2050. Det är en beslutspunkt. Den har enligt mina anteckningar varit uppe tidigare.

Anf. 59 Miljöminister LENA EK (C):

Ordförande! Arbetet med EU:s färdplan till 2050 har som nämnden känner till pågått under en längre tid. I juni förra året lyckades rådet inte enas om slutsatser eftersom Polen som enda land blockerade dem. 26 länder ställde sig i stället i ordförandeskapsslutsatser bakom kommissionens färdplan fram till 2050, och arbetet låg sedan nere under hösten under det dåvarande ordförandeskapet. Regeringen välkomnar därför att det danska ordförandeskapet har tagit upp frågan om färdplan och att vi nu förhoppningsvis får rådsslutsatser.

Regeringen anser att det är mycket viktigt att miljørådet kan enas om inriktningen för unionens långsiktiga klimatpolitik så att näringsliv och samhälle får efterfrågad vägledning för de långsiktiga investeringar som måste till för att vi ska klara klimatutmaningen. EU:s långsiktiga klimatpolitik måste inriktas så att den är i överensstämmelse med det övergripande målet om den globala medeltemperaturen, nämligen att den inte ska öka med mer än två grader, och med EU-målet om 80–95 procents utsläppsminskning till år 2050.

Vid rådsmötet kommer jag att verka för att EU som helhet ställer sig bakom den färdplan mot ett koldioxidsnålt EU 2050 som kommissionen lade fram förra året. Den svåraste frågan vid rådsmötet blir utan tvekan att enas om milstolparna på vägen mot 2050, och då särskilt frågan om

ett omnämnande om milstolpen för 2020. Mot bakgrund av de läsningar som finns i rådet kring detta är det absolut viktigaste för regeringen att säkerställa att rådsslutsatserna åtminstone bekräftar milstolparna för 2030 och 2040.

2011/12:26

2 mars

Jag kommer att vara tydlig med att det nu är hög tid att lägga fast dessa milstolpar, att det är viktigt för EU:s trovärdighet och möjlighet att driva på internationellt samt att det inte bara är nödvändigt för klimatet utan också utgör en chans för EU att ta ledningen i omställningen till ett lågutsläppssamhälle.

Anf. 60 JENS HOLM (V):

Vi i Vänsterpartiet tycker att förslaget från kommissionen överlag är väldigt bra. Det är bra med en mer långsiktig strategi. Vi tycker också att det är bra att kommissionen tydligt säger att den absoluta merparten av utsläppsminskningarna i framtiden måste ske på hemmaplan, i Europa. Det ska inte ske genom billiga uppköp av utsläppskrediter. Det torde påverka regeringens klimatpolitik eftersom regeringen i stor utsträckning förlitar sig på uppköp av utsläppskrediter.

Jag tycker också att det är viktigt att kommissionen konstaterar att det nuvarande klimatmålet om att minska med 20 procent i praktiken redan är uppnått – man har minskat med ungefär 17 procent. Det är inte för att klimatpolitiken är så bra utan för att ekonomin har gått ned. Man kan alltså jogga i mål utan att göra nästan någonting alls. Det tycker jag att du kan se som ett medskick, att målet måste skalas upp. Det behövs fler klimatverktyg både i Sverige och på europeisk nivå.

Avslutningsvis sade vi redan när detta kom att spannet 80–95 procent riskerar att landa på 80-procentiga minskningar. Det vill inte Vänsterpartiet se, utan vi hade önskat att 95 procents minskning till 2050 varit målet. Vi tycker dock ändå att detta är en så pass bra strategi att vi inte på något vis motsätter oss den. Vi ser det som ett medskick.

Anf. 61 PYRY NIEMI (S):

Ordförande! Tack, miljöministern! Jag vill bara säga att också vi socialdemokrater välkomnar förslaget och tycker att det är väl avvägt. Jag vill dock understryka det som Jens Holm sade på slutet. Det är väldigt angeläget att ambitionen riktas mot 95 procent och inte mot 80. Det är lätt hänt att det blir lite bekvämt och lite trevligt och att man uppnår ett intervall. Det kan tendera att hamna på 80-procentsnivån. Ambitionen bör alltså vara att sträva mot 95 procent.

Anf. 62 HELENA LEANDER (MP):

Det kanske inte är någon hemlighet att även Miljöpartiet gärna skulle gå längre vad gäller såväl 2020-mål som 2050-mål och allt däremellan, men i det trängda läge vi i dag är i har jag förståelse för att det kanske inte är läge att propa alltför mycket. Det viktiga är att detta kommer fram över huvud taget. Där önskar jag ministern all lycka till. Men se till att det blir så tufft som möjligt i alla fall!

Anf. 63 Miljöminister LENA EK (C):

Ordförande! Vi är alla väl medvetna om de diskussioner som finns i rådet och de svårigheter som förslaget har mött. Det finns uttalanden från ledningar även i andra länder än Polen under de senaste dagarna som har varit väldigt skarpa mot färdplanen. Det är naturligtvis oerhört tråkigt och besvärligt, särskilt med tanke på de senaste vetenskapliga rapporterna som vi alla vet pekar mot att det behövs mer.

Det är ändå så att det vore oerhört bra om EU kunde få den långsiktiga strategin på plats. Vi står naturligtvis bakom formuleringarna i färdplanen. Sedan hoppas jag att jag kan komma tillbaka och rapportera att den har blivit antagen, men jag förutspår mycket tuffa förhandlingar i rådet. Så är det nog.

Anf. 64 BÖRJE VESTLUND (S):

Jag ber om ursäkt, herr ordförande, för att jag begär ordet på denna punkt. Det gäller dock en fråga som faktiskt är väsentlig i sammanhanget.

Det är samtidigt framlagt en färdplan för energi. Min fråga är på vilket sätt miljørådet och TTE-rådet samverkar i dessa frågor. På vilket sätt kommer man att försöka ha någon gemensam politik? Det finns ju en risk när man diskuterar med energisektorn att man glider lite grann, och så blir det lite värre. Jag skulle vilja veta på vilket sätt man kan samverka så att vi inte riskerar detta.

Anf. 65 LARS HJÄLMERED (M):

Herr ordförande! Jag skulle vilja fråga ministern hur det ser ut med förhandlingsläget. Du antyder att det kanske är fler länder än Polen som är lite motståndare. Vilka är det Sverige samsas med och kan ta häng på?

Anf. 66 Miljöminister LENA EK (C):

Tyvärr är väldigt mycket av EU-arbetet och kommissionens arbete stuprörsorganiserat. Samtidigt vet vi att det finns en väldig potential när det gäller energieffektivitet. Nu kan jag inte det rådets diskussioner eftersom det är ett annat statsråd som hanterar de frågorna, men det är klart att vi alla vet att energieffektivitet och klimatmålen hänger ihop.

Om vi ska tala ekonomi och att göra detta på ett kostnadseffektivt sätt finns det en väldig potential när det gäller energieffektivisering. Då blir det billigare att nå klimatmålen. För min del tror jag att det som handlar om ny teknik och innovation ger fördelar konkurrenskraftsmässigt. Det finns inte särskilt mycket skrivet om detta, men vi håller på att jobba med det.

När det gäller vilka som står på den ena eller den andra sidan kan vi se att Polen, Tjeckien och Rumänien är i den svåra gruppen. Vi har sett Donald Tusks uttalanden i europeiska medier de senaste dagarna, vilket inte precis underlättar förhandlingssituationen. Samtidigt kan vi se att just de östländer som behöver ökad tillväxt skulle ha nytta av de investeringar som kommer av ny klimatteknik.

Vi jobbar förstås med de nordiska länderna, och vi har ett tätt samarbete med Storbritannien och Tyskland. Jag kommer att ha ett särskilt möte med Storbritannien på morgonen, före rådet, för att diskutera strategin. Det finns flera länder i like-minded-gruppen, som är ganska stor.

Sedan finns det en mittengrupp som tycker att detta är bra och med mindre justeringar gärna vill vara med. Det svåra är den grupp som leds av Polen.

Vi får se hur det går. Jag tror att det blir svårt, men vi ska försöka så gott det går. Detta är en viktig ambition.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar att det finns stöd för regeringens position under punkt 3.

Vi går till punkt 4, Uppföljning av den 17:e sessionen, alltså Durban.

Anf. 68 Miljöminister LENA EK (C):

Herr ordförande! På rådsmötet kommer rådsslutsatser om EU:s syn på utfallet i Durban och på processen fram till nästa partsmöte – COP 18 i Doha, Qatar, i slutet av 2012 – att antas.

Som jag nämnde när jag var här i december lyckades vi i Durban enas om en väg framåt för att hantera klimatutmaningarna. Vi fick i stort sett det mandat vi ville ha för att kunna jobba vidare mot ett globalt, rättsligt bindande avtal där nu alla länder sagt att de kommer att delta. Vi fick ett beslut som tar steg mot en andra åtagandeperiod under Kyotoprotokollet.

Det nya avtalet ska antas senast 2015 och börja gälla från 2020. Vi skulle visserligen ha velat se en snabbare process mot ett sådant avtal, men regeringen föreslår ändå att Sverige stöder förslaget till rådsslutsatser som välkomnar utfallet i Durban.

Samtidigt gjorde vi i Durban få framsteg i arbetet mot att besluta om utsläppsminskningar och uppföljningar av dessa. Vi riskerar en flergradig temperaturhöjning om vi inte globalt höjer ambitionsnivån kraftfullt. Regeringen verkar för att EU ska framhålla det bekymmersamma i läget och för att trycket på att höja ambitionerna, såväl före som efter 2020, måste öka. Exempelvis driver vi – och vi förefaller faktiskt att få gehör för det – att utfasning av fossila bränslen och åtgärder för att minska de kortlivade klimatpåverkande gaserna bör framhållas som åtgärder som kan bidra till ytterligare utsläppsminskningar.

I detta sammanhang vill jag för nämnden framhålla det internationella initiativ som jag tillsammans med fem andra ministrar, däribland Hillary Clinton, lanserade i Washington den 16 februari. Det är Kanada, USA, Mexico, som ledde klimatförhandlingarna förra året, Bangladesh, Ghana och Sverige. Initiativet är ett viktigt komplement till klimatförhandlingarna. Eftersom vi inom initiativet angriper kortlivade ämnen som inte omfattas av UNFCCC, såsom sot och marknära ozon, ger det effekt på kort sikt samtidigt som det har stor betydelse för hälsa och matproduktion.

Jag vill också säga att detta bygger på vetenskapligt arbete av många svenska forskare, varav många finns inom Stockholm Environment Institute. Det var väldigt roligt att få ta det resultatet vidare till ett internationellt avtal.

De svåra frågorna att lösa på rådsmötet kommer sannolikt att bli EU:s syn på Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod och de frågor som är kopplade till den. Under 2012 kommer förberedelserna för den andra åtagandeperioden att vara i fokus internt inom EU så att vi får fram ett slutligt regelverk som kan antas vid COP 18 i Doha.

2011/12:26

2 mars

Regeringen verkar för att rådsslutsatserna är tydliga med en åttaårig åtagandeperiod, 2013–2020, som synkroniseras med ikraftträdandet av det nya globala avtalet och med tidsplanen för EU:s klimat- och energipaket. Vi tycker att detta är att föredra när det nu står klart att det nya globala avtalet inte kommer att vara i kraft förrän 2020. Vi ska alltså få detta att gå i fas. Samtidigt pekar vi på vikten av att parterna antar ambitiösa åtaganden vid periodens början och på behovet av att förenkla processen så att parterna kan höja sitt åtagande under periodens gång. Detta är särskilt viktigt vid en lång åtagandeperiod.

EU ska lämna en inlägga till klimatkonventionens sekretariat senast den 1 maj, alltså väldigt snart, med information om vad EU avser att ha för utsläppsåtagande för den andra åtagandeperioden, en så kallad QELRO. Regeringen betonar vikten av att det i rådsslutsatserna tydligt ska anges att inlagan ska visa både det nuvarande 20-procentsåtagandet och det villkorade 30-procentsåtagandet.

Även frågan om hantering av överskottet av tilldelat utsläppsutrymme enligt Kyotoprotokollet, så kallade assigned amount units, AAU:s, kommer att diskuteras av miljöministrarna. Bakgrunden är att parterna i Durban inte kunde komma överens på denna centrala punkt och att stora åsiktsskillnader finns inom och utanför EU.

Jämfört med läget inför Durban är situationen radikalt annorlunda eftersom vi har ett beslut om en andra åtagandeperiod. Detta beslut berör en mindre krets av parter eftersom Ryssland, Kanada och Japan deklarerat att de kommer att stå utanför denna period liksom sedan tidigare USA. Förutom EU kommer endast en handfull parter med kvantitativa åtaganden att ingå i en andra åtagandeperiod under Kyotoprotokollet.

Utan Rysslands överskott reduceras frågan om EU:s överskott i hög grad till en intern EU-fråga. På denna nya och mycket mindre spelplan måste diskussionen föras till en snabb avslutning under detta år.

Regeringen verkar som ni vet för att EU tillsammans med andra parter ska hantera AAU-överskottet från den första åtagandeperioden på ett sätt som säkerställer miljöintegriteten och säkerställer klimatmålen samtidigt som incitament för länder att gå längre än sina åtaganden finns kvar. Det gäller för oss att i dessa förhandlingar kunna delta på ett sådant sätt att vi kan bidra och hjälpa ordförandeskapet att hitta en balanspunkt beträffande AAU-överföringens omfattning och användning.

Utöver Durbanplattformen skedde framsteg i Durban på en rad andra områden som innebär att Cancúnöverenskommelsen utvecklas. På anpassningsområdet etablerades bland annat anpassningskommittén som ska vara rådgivande till COP. Inom jordbruk ska ett arbetsprogram skapas. Inom marknadsbaserade mekanismer fick EU gehör för att etablera en ny mekanism under konventionen och så vidare. Regeringen stöder förstås att EU välkomnar dessa framsteg i rådsslutsatserna.

I anslutning till detta vill jag nämna att Ekofin antog slutsatser om klimatfinansiering den 21 februari som en uppföljning av klimatförhandlingarna i Durban.

Rådsslutsatserna fokuserar på behovet av fortsatt arbete för att mobilisera medel till internationell klimatfinansiering. De bekräftar också ambitionen att under 2012 tillsammans med andra länder och aktörer fortsätta arbetet med att identifiera sätt att mobilisera klimatfinansiering för att leva upp till det långsiktiga klimatåtagandet. Det är något som

regeringen är angelägen om eftersom det är en viktig fråga dels för att behoven i utvecklingsländerna är omfattande, dels för EU:s trovärdighet i klimatförhandlingarna.

Slutsatserna välkomnar dessutom de framsteg som gjordes i Durban för att operationalisera den nya gröna klimatfonden, vilket var en viktig framgång.

Regeringen vill se att EU befäster sin ledande roll i klimatarbetet och att vi kan fortsätta att driva på det internationella arbetet.

Avgörande för det positiva resultatet i Durban var den allians vi lyckades skapa mellan EU, Afrika, de minst utvecklade länderna och de små önationerna. Vår öppenhet för den andra åtagandeperioden under Kyoto-protokollet och våra gemensamma krav på höjda ambitioner för utsläppsminskningarna byggde de broar vi behövde, och tillsammans satte vi så stor press på USA, Kina och Indien att de inte längre kunde hindra mandatet och till viss del faktiskt också bidrog konstruktivt.

I rådsslutsatserna välkomnas detta samarbete. Regeringen tycker att det är viktigt att värna och bygga vidare på denna allians och nya spelplan samtidigt som vi måste föra en aktiv dialog med alla parter, även dem vi inte har samsyn med, både på EU-nivå och på bilateral nivå.

Anf. 69 PYYRI NIEMI (S):

Ordförande! Jag tackar ministern. Vi har en avvikande mening i denna fråga som handlar om att vi vill att EU och Sverige ska annullera överskottet när det gäller AAU:erna. Det framkom också på miljö- och jordbruksutskottet i går.

Utrikesminister Clinton har nämnts av ministern. Kan vi kanske få en liten återrapport, ifall ministern har något mer att berika nämnden med, om vart USA är på väg när det gäller Durban? Vi skulle uppskatta det. USA är en inte helt oviktig global spelare i dessa samtal.

Anf. 70 JENS HOLM (V):

Vi har diskuterat Durban flera gånger i interpellationsdebatter, och Vänsterpartiet har en separat motion om det. Där finns hela vår syn på klimatpolitiken och Durbankonferensen. Vi är djupt bekymrade över utfallet av Durban. Processen räddades men inte klimatet, så egentligen återstår allt att göra.

Avseende slutsatserna och ministerns föredragning har jag några konkreta frågor.

Jag vill först anknyta till vår avvikande mening och vikten av att överskottet av utsläppsrätter annulleras. Lena Ek sade det i Durban, men jag ser inte den positionen här. Det har blivit en svängning, och det är märkligt och olyckligt. Om inte överskottet av utsläppsrätter annulleras får vi ingen miljömässig integritet i systemet. Jag vill ha en kommentar till det.

Den 1 maj ska EU komma in med sina minskningsmål till klimatsekreterariatet. Jag undrar hur det ska gå till. Kommer den tidsplanen att hålla? Vad händer om ni inte är överens till den 1 maj?

Lena Ek nämnde klimatfinansiering, vilket är oerhört viktigt. Det är ingen ny fråga, utan den har hängt med i klimatpolitiken hela tiden. Vi har en klimatfond utan pengar, men det är bra att det i alla fall finns en klimatfond. Nu är det verkligen läge för Sverige att kliva ut på banan när

2011/12:26

2 mars

det finns så många konkreta förslag som en tung arbetsgrupp inom FN har lagt fram om hur vi ska kunna hitta kreativa finansieringsmekanismer. Jag ser dock inte att Sverige spelar en konstruktiv roll, inte på samma sätt som andra länder som säger att en Tobinskatt och skatt på flygbränsle och bunkerbränsle kan vara bra och öronmärker intäkter från utsläppshandeln. Sådana saker vill jag att Sverige ska säga, och det ska framgå av positionen.

Anf. 71 HELENA LEANDER (MP):

Även jag tycker att den svenska ståndpunkten känns onödigt skakig vad gäller AAU:er och vill följa upp den avvikande meningen från i går.

Anf. 72 Miljöminister LENA EK (C):

Herr ordförande! Det är viktigt att Sverige är en konstruktiv och tydlig part i dessa förhandlingar. Vi kunde vara det i Durban. Vi kunde bidra till att lösa en del gräl på golvet i rundabordsdiskussionerna, de så kallade indaba, byrådsmötena, och i förberedelserna för dessa. Som litet neutralt land med tuffa klimatmål har vi en möjlighet att vara en sådan part.

När det gäller till exempel fiskeripolitiken har vi testat två sätt att hantera förhandlingar – att inta en ytterkantsposition och inte vara spelbara eller att finnas med och diskutera. Landsbygdsministern gjorde ett bra jobb när han fick möjlighet att vara spelbar och aktiv i förhandlingarna.

AAU:erna och de åtaganden som EU ska ha in före den 1 maj är svåra frågor med otroligt olika positioner i medlemsländerna. När vi förberedde Riokonferensen i Nairobi förra veckan hjälptes Sverige, Danmark och Finland åt. Vi ministrar har ett tätt samarbete, och vi försöker hela tiden hjälpa varandra. Vi fördelar knepigheter mellan oss som vi försöker att lösa och bistår ordförandeskapet som i sin tur försöker använda alla de möjligheter som vi gemensamt har i Norden.

Det är lite så jag ser på frågan om AAU:erna. Jag vill vara spelbar under rådsmötet och tiden fram till den 1 maj. Precis som någon av frågeställarna tog upp är det oroande att det är så kort tid tills EU ska lämna in sin position. I förra ärendet diskuterade vi de olika grupperingarna. Grovt sett finns samma grupperingar i detta ärende, vilket gör det svårt.

Den 1 maj ska EU:s ståndpunkt vara klar och inlämnad. Därefter vidtar förhandlingar på FN-nivå. Då handlar det om AAU:erna och om åtagandeperiodens längd, och det är svåra och knepiga frågor. Det är nämligen inte färdigt i och med att vi har sagt att vi vill ha en andra åtagandeperiod. Nu ska alla teknikaliteter lösas, och det har inte blivit lättare inom EU-27, snarare rejält mycket svårare.

Det är detta jag försöker uppnå i sammanhanget.

Klimatfinansieringen är egentligen Ekofins fråga. Därför relaterade jag till ställningstagandet från det rådsmötet. I och med att man där bestämde att detta måste diskuteras inom EU:s ram ska frågorna givetvis beredas inom departementet och Regeringskansliet. Det har vi börjat med, och det är ganska knepigt. Det är också mycket tekniskt.

Det finns till exempel förslag om avgift på sjöfart. Här diskuterar flera organisationer, och en del måste ske inom ramen för FN-

förhandlingar, inte av klimatsekretariatet utan kanske av IMO, en långsam och svår organisation, och hur löser man detta?

2011/12:26

2 mars

Det finns ett femtontal olika förslag för den långsiktiga klimatfinansieringen som har snurrat runt i olika förhandlingsforum. Vi behöver börja förbereda ett beredningsunderlag där vi kan diskutera vilka som är tekniskt omöjliga eller tar oerhört lång tid, vilka som är tekniskt lättare och i så fall möjliga och vilka som är lättast, ger störst utfall och är mest praktiska.

Jag förutser att vi kommer att ha en ganska lång diskussion om detta innan vi är i hamn med det, men efter Ekofins beslut finns det förutsättningar att börja samla EU:s position och därmed också Sveriges position på detta område.

När det gäller snabbstartsfinsieringen har vi varit både snabba och tydliga. Prioriteringen av gröna fonden är också något som svenska förhandlare och politiska representanter från många politiska partier har jobbat mycket med i olika sammanhang.

Den amerikanska positionen är förstås mycket intressant. Det har inte gått att få till stånd en klimatlagstiftning i USA. Man arbetar nu under en annan lagstiftning, clean air act, med luftföroreningsfrågor i ett brett perspektiv. Många av de utsläpp som ger långlivade men framför allt kortlivade klimateffekter rör luftkvalitet. De kortlivade klimatgaser som jag diskuterade i Washington i förrförra veckan är både starkt växthuseffektdrivande och ger hälsoeffekter.

Om man kan lösa detta i utvecklingsländerna är det samtidigt fattigdomsbekämpning. Det är också en jämställdhetsfråga, som till exempel introducerandet av ny teknik för matlagning, så kallade clean cookstoves. När det gäller de frågorna och den lagstiftning som finns på plats upplever jag att den nuvarande regeringen det senaste halvåret, sedan årsskiftet, är drivande och försöker få så mycket som möjligt på plats innan den intensiva valrörelsen börjar inför presidentvalet.

Jag hade flera möten med chefen för USA:s miljöbyrå Lisa Jackson, en tuff dam, otroligt drivande och intressant. Hon påpekade en sak som vi kanske inte har tänkt på i Europa. När de skulle förbereda handeln med utsläppsätter fick de igenom ett beslut som handlar om statistik för de värsta utsläppskällorna. Nu håller de på att lägga upp statistiken på hemsidor, gör den öppen och transparent. Det innebär att det blir en diskussion i USA i medier, bland allmänheten, hos miljöorganisationer, även hos konsumentorganisationer och läkare som är intresserade av hälsoeffekterna. Det finns i ganska många delstater aktiva grupper som arbetar med den transparenta statistiken för att driva frågorna framåt. Det är intressant. Man kunde önska att de hade fått klimatlagstiftningen på plats, men nu försöker de göra vad som går att göra i det här läget så bra som möjligt.

Initiativet för kortlivade klimatgaser har jag lagt upp så att man ska prestera när man kliver in, visa upp vad man har gjort, sina egna problem, inte när man kliver ur, som det ofta är efter många års FN-förhandlingar. USA har pekat på hur de jobbar med standarder för bilar, bostäder, värme, kyla och elproduktion. De lägger också in mycket pengar i initiativet. Det är något de kan göra för att hjälpa de fattiga länderna, och det gör att det finns ett stort intresse från många länder att delta i arbetet.

Man skulle även kunna nämna någonting om Kanada, som nästan är ett värre bekymmer just nu, men det fanns ingen fråga om det, så jag stannar där.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar att det finns en gemensam avvikande mening från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet, som innebär, om jag har uppfattat den rätt, att Sverige ska driva att AAU-överskottet ska annulleras för Sverige och EU. I övrigt hänvisar de tre partierna till sin avvikande mening i utskottet i går.

Därmed finns det stöd för regeringens position under punkt 4.

Vi går vidare till punkt 5, Rio + 20. Där är det en lång och omfattande text som antogs i utskottet i går.

Anf. 74 Miljöminister LENA EK (C):

Herr ordförande! De rådsslutsatser som vi har framför oss utgör komplement till de rådsslutsatser som vi antog i miljørådet i höstas och är även ett komplement till EU:s inspel till FN-sekretariatet i november.

Regeringens ambition är att Sverige är med och bidrar till en konferens som levererar ett antal tydliga uppföljningsbara överenskommelser och konkreta mål, vilket också rådsslutsatserna anger.

Genomgående i regeringens arbete är att integrera de tre dimensionerna av hållbar utveckling, det vill säga ekonomiska, sociala och miljömässiga. Rådsslutsatserna ser vi som ett komplement till dem som antogs i miljørådet i oktober.

Sverige har varit drivande och framgångsrikt bidragit till att utveckla EU:s position på flertalet områden i rådsslutsatserna. Mot bakgrund av de avvikande meningar som yttrades i utskottet i går vill jag här lyfta fram ett antal frågor.

Först och främst har regeringen fått gehör för att demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet ska ses som förutsättningar för att nå en hållbar utveckling. Regeringen anser att dessa ska ses som tvärgående frågor och prägla hela materialet. Detta är mot bakgrund av att vi måste stärka den enskilda människans möjligheter att påverka utvecklingen i en hållbar riktning. De idéer och den kunskap som finns hos ungdomar, civilsamhället och näringsliv bör enligt EU och Sverige bättre tas till vara.

Civilsamhället och fackföreningars engagemang ses som viktiga i rådsslutsatserna, vilket Sverige stöder. Regeringen vill främja detta engagemang genom att regelbundet träffa civilsamhället, arrangera Stockholm + 40-konferensen och bjuda in organisationer till att delta i delegationer till Rio + 20.

Rådsslutsatserna betonar att en grön ekonomi är avgörande för att bland annat främja långsiktig och rättvis tillväxt, gröna och anständiga arbeten, resurseffektivitet samt hållbar konsumtion och produktion, människors hälsa och välbefinnande och således utrota fattigdom.

EU föreslår en färdplan för grön ekonomi med tidsfrister för specifika mål, ambitioner och åtgärder på internationell nivå som ett viktigt bidrag till hållbar utveckling med betoning på fattigdomsutrotning.

För att möjliggöra att människor och företag fattar hållbara beslut är det viktigt med rätt prissättning, det vill säga att negativa sociala och miljömässiga konsekvenser samt kostnader för samhället måste reflekter-

ras i priset på varor och tjänster, vilket vi har fått gehör för i rådsslutsatserna. Detta kan vi åstadkomma bland annat med ekonomiska styrmedel.

Regeringen vill att Riokonferensen resulterar i en överenskommelse om utfasning av miljöskadliga subventioner, till exempel av fossila bränslen. Sverige anser att det behövs kraftfulla reformer av både miljöskadliga och marknadsstörande subventioner, inklusive jordbruk och fiske, med hänsyn till sociala konsekvenser.

För att kunna utveckla nya ekonomiska styrmedel är det också viktigt att synliggöra värdet av biologisk mångfald och ekosystemtjänster och integrera detta i nationalräkenskaper och underlag för beslutsfattande i både offentlig och privat verksamhet. Detta har regeringen fått gehör för i EU.

Regeringen har i förhandlingarna drivit att bnp ska kompletteras med andra mått för att mäta utveckling och välbefinnande, vilket nu finns med i rådsslutsatserna. Exempel på sådana indikatorer kan vara ekologiska fotavtryck och index för mänsklig utveckling. Jag tror att det här blir föremål för diskussion längre fram när vi har kommit en bit på vägen, men rådsslutsatserna är en bra grund.

I rådsslutsatserna konstateras att vatten är ett område där det är nödvändigt med ett ambitiöst och åtgärdsinriktat resultat av konferensen. Vattenbrist beskrivs i rådsslutsatserna som ett allvarligt hot mot våra samhällen, ekosystemen, freden och stabiliteten. Sverige vill att Rio + 20 bidrar till att rätten till vatten omsätts i handling. Regeringen fäster också vikt vid energi och hållbart jordbruk.

Listan med områden – kemikalier, vatten, energi, livsmedel och så vidare – paragraf 15, kommer att diskuteras i miljørådet. Vissa medlemsstater vill lägga till ytterligare områden och andra förordar att listan ska strykas. Sverige vill behålla listan och lägga till hållbara städer, ett av de områden där Sverige anser att det är av särskild vikt med ett ambitiöst och åtgärdsinriktat resultat från konferensen, vilket jag också kommer att ta upp i särskild ordning i miljørådet.

Markanvändning uppmärksammas i rådsslutsatserna. Regeringen anser att ett helhetsperspektiv på frågan är viktigt. Bland annat lyfter regeringen fram det centrala med ägande- och nyttjanderätt, jämställdhetsperspektivet i sammanhanget, resurseffektivisering, klimatanpassning och fri handel.

Vikten av den marina havsmiljön är en fråga som nämns av många länder. Skrivningar fanns med i EU:s rådsslutsatser från i höstas och därmed också EU:s inspel till FN-sekretariatet Undesa, och de finns med i Zero Draft, det vill säga förslaget till konklusioner.

Regeringen prioriterar det internationella samarbetet inom ramen för EU och de regionala konventionerna, Helcom, konventionen för skydd av Östersjöområdets marina miljö, samt Oskar, konventionen om skydd för den marina miljön i Nordostatlanten, UNCLOS, FN:s havsrättskonvention, IMO, den globala maritima organisationen, och UNECE, United Nations Economic Commission for Europe, samt samarbetet inom Arktiska rådet.

Det nuvarande institutionella ramverket måste både reformeras och stärkas, bland annat genom att stärka FN:s miljöprogram Unep, vilket det råder samsyn om i EU. Regeringen har framgångsrikt arbetat för att EU ska inta en positiv hållning till hållbarhetsmål. Arbetet med hållbarhets-

2011/12:26

2 mars

mål bör koordineras med översynen av millenniemålen och resultera i en uppsättning mål efter 2015 som återspeglar alla de tre dimensionerna av hållbar utveckling, ekonomiska, sociala och miljömässiga, samt omfatta alla länder.

Rådsslutsatserna understryker vikten av internationellt forsknings-samarbete, vilket naturligtvis regeringen ser positivt på.

Regeringen uppmanar företag att följa OECD:s riktlinjer för multinationella företag, vilka handlar om ansvarsfullt företagande, och de tio principerna i FN:s Global Compact. FN:s ramverk och vägledning för företag och mänskliga rättigheter är också centrala. Regeringens syn är att CSR i första hand ska vara företagsägt och företagsdrivet. Företagen måste alltså ta ett tydligt ansvar för detta område.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Det finns en avvikande mening som är gemensam för Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet från utskottet i går. Vi behöver inte få ett referat av den, men vi kan få frågor utöver den.

Anf. 76 PYRY NIEMI (S):

Jag har förberett ett långt referat, herr ordförande, så du kan luta dig tillbaka. Skämt åsido.

Vi vidhåller vår avvikande mening, men vi är tacksamma för att miljöministern har förtydligat sig ytterligare sedan gårdagens möte i miljö- och jordbruksutskottet. Men, som sagt, vi vidhåller vår avvikande mening.

Anf. 77 JENS HOLM (V):

Jag instämmer med föregående talare.

Miljöministern tog upp frågan om hållbara städer. Det är bra om ni gör en referens till dem. Jag tycker nog att ni även kan göra en referens till klimatinvesteringsprogrammet, som vi vet levererar utsläppsminskningar och stärker ett lokalt engagemang för miljö- och klimatarbete. Ni kan kanske lansera både hållbara städer och Klimp:en.

Anf. 78 HELENA LEANDER (MP):

Jag ska inte heller hålla något tal om vår avvikande mening, utan bara säga att vi står fast vid den.

Anf. 79 Miljöminister LENA EK (C):

Jag ser att det finns väsentliga samstämmigheter mellan texten, avvikande meningar och vad jag har sagt här.

Det här är våra ambitioner och till mycket stor del också EU:s ambitioner, men jag vill återigen påpeka att här naturligtvis återstår ett väldigt svårt förhandlingsarbete.

Jag nämnde i utskottet att inte alla parter från alla världens länder är överens om att just grön ekonomi är något som ska utvecklas. Vi lägger ett oerhört stort arbete på detta. Jag var på FN:s miljöprogramms årskonferens i Nairobi i förra veckan. Jag hade ett stort antal bilaterala samtal med de länder som ska delta. Det är viktiga strategiska länder. Jag hade flera långa möten med Brasiliens minister som kommer att leda samtalet.

Här finns många olika frågor där Sverige har varit bra och där Brasilien gärna vill att vi finns med och deltar. Jag tror att Stockholmskonferensen i april kommer att utgöra en plattform för många kontakter mellan olika deltagande länder. Jag hoppas att det ska ge möjlighet att lösa upp en del knutar så att vi kan behålla mycket i texterna och utveckla dem i enlighet med våra positioner.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar att det finns en gemensam avvikande mening från Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna. Även med hänsyn tagen till den finns det stöd för regeringens position under punkt 5, Rio + 20.

Punkt 7 gäller medlemsstaternas möjlighet att begränsa eller förbjuda odling av genetiskt modifierade organismer.

Anf. 81 Miljöminister LENA EK (C):

Herr ordförande! Det danska ordförandeskapet kommer att vid miljørådet försöka nå en politisk överenskommelse om kommissionens förslag om att ge medlemsstaterna möjlighet att begränsa eller förbjuda odling av GMO inom sina territorier. Kommissionens förslag har varit uppe tidigare vid både miljö- och jordbruksrådet under 2010 och under 2011. Vidare hölls en överläggning med riksdagen om svensk ståndpunkt i miljö- och jordbruksutskottet den 9 juni 2011.

GMO-området har länge präglats av svårigheter att uppnå enighet och fatta beslut om att tillåta GMO eller inte. Sverige har vid tidigare råd välkomnat kommissionens ansträngningar för att lösa problemen inom GMO-området men också lyft fram svårigheter med de förslag som presenterats. För oss är det viktigt att kärnan i GMO-regelverket, nämligen en vetenskapligt grundad riskbedömning från fall till fall av GMO, även i fortsättningen ska vara grunden för godkännande av GMO inom EU.

Som tidigare har sagts strävar regeringen mot lösningar som säkrar miljö och hälsa och som samtidigt är i överensstämmelse med regelverket för inre marknaden och WTO, vilket bygger på ett regelbaserat och förutsägbart handelssystem. Regeringen har därför tidigare framfört behov av klarläggande vad gäller förslagets förenlighet med regelverket för inre marknaden och WTO för att kunna göra en helhetsbedömning.

Under förhandlingarna har diskussioner förts om bland annat på vilka grunder nationella beslut om begränsningar eller förbud ska fattas. Sverige har i dessa diskussioner framfört att det är problem med att nationella beslut ska kunna baseras på allmänt hållna grunder, som allmän moral, social- och kulturpolitik, mot bakgrund av att detta kan vara oförenligt med WTO:s regler. Den svenska inställningen är vidare att man nationellt inte ska kunna överpröva den hälso- eller miljöriskbedömning som redan har gjorts på EU-nivå, då det avharmoniserar EU:s gemensamma förfaranden och lagstiftning.

Efter noggrant övervägande har regeringen kommit fram till att Sverige inte kan stödja det kompromissförslag från danska ordförandeskapet som har presenterats.

Anf. 82 JENS HOLM (V):

Vi hann inte riktigt överlägga om den här frågan i går på utskottet, så man måste ändå få breda ut sig lite.

Precis som Lena Ek säger är detta en fråga som har dragits länge på EU-nivå. Vi i Vänsterpartiet tycker att det är bra om enskilda länder får möjlighet att begränsa eller förbjuda användningen av GMO. Det har varit flera fall med länder som har försökt göra det. Då har det stoppats av kommissionen. Sverige har tyvärr varit ett av de länder som verkligen har drivit på för en total harmonisering och att det inte ska finnas någon flexibilitet för medlemsländerna.

Vi har välkomnat kommissionens förslag och ser det danska ordförandeskapets försök till en kompromiss som ett steg i rätt riktning. Men vi vill att det ska kompletteras med det som till exempel Europaparlamentet har framfört. Vi anser också – och det är viktigt – att även om Efsa har gjort en riskbedömning ska ett medlemsland kunna göra en egen riskbedömning. Vi tror nämligen att ett medlemsland kan fatta minst så kvalificerade beslut som Efsa kan göra.

Vi har en avvikande mening som i grunden handlar om att vi tycker att det danska ordförandeskapets förslag är ett steg i rätt riktning men behöver kompletteras med det som EU-parlamentet har framfört samt att medlemsländerna och inte bara Efsa ska kunna göra egna riskbedömningar.

Anf. 83 JOHNNY SKALIN (SD):

Vi håller inte heller med regeringen. Vi tycker att man ska kunna pröva de här frågorna på nationell nivå. Vi delar det danska ordförandeskapets uppfattning i frågan.

Anf. 84 HELENA LEANDER (MP):

Jag kan vara överens med ministern i så måtto att det danska förslaget lämnar en del övrigt att önska – men av helt andra skäl än regeringen. Medan regeringen snarare vill stoppa ländernas möjligheter att säga nej till GMO-grödor vill vi snarare gå åt andra hållet och utöka ländernas möjligheter att säga nej.

Vi ser EU-parlamentets förslag som något som är bättre att sträva mot. Där har man bland annat med förändrade riskvärderingsprinciper utifrån den kritik som riktas mot Efsa och deras bedömningar. Man har större möjligheter och har en längre lista över olika skäl för att kunna säga nej till odling av grödor och även obligatoriska skadeståndsfonder i medlemsstaterna.

Snarare än att säga nej till det danska förslaget tycker vi att regeringen ska försöka utveckla det i riktning mot EU-parlamentets förslag.

Anf. 85 PYRY NIEMI (S):

Ordförande! Tack, ministern! Vi har lämnat in en skriftlig avvikande mening eftersom vi inte hade tid med någon överläggning i går.

I princip stöder vi Socialdemokrater det danska ordförandeskapets förslag. Vi tycker att det är ett steg i rätt riktning. Det finns en hel del kvar att göra, men vi tycker ändå att positioneringen är korrekt och klok. Vi har dock gjort en liten korrigering i vår avvikande mening. Det handlar om att det också ska vara i harmoni med WTO:s regler.

Jag vill också säga att Efsa inte är någon stor, central enhet som är helt ensam och neutral när det gäller bedömningar, utan man har väldigt mycket kontakter med respektive medlemsland. I praktiken fungerar Efsas organisation så att när man får in ansökningar som berör olika medlemsländer och ska hantera dem har man kontakter med respektive medlemslands myndigheter. Det innebär att det inte bara är en ”över-europeisk” bedömning, utan det finns ett tydligt kontaktnät och nätverk. Det är alltså lite förenklande att säga att det är en fullständigt EU-harmoniserad aktivitet, utan den är starkt kopplad till det som faktiskt händer i länderna.

I övrigt hänvisar vi till den avvikande mening som skickades in i går.

Anf. 86 CAROLINE SZYBER (KD):

Herr ordförande! Vi i Kristdemokraterna tycker att kommissionens förslag öppnar upp för godtyckliga bedömningar, att de inte har sin grund i vetenskapliga bedömningar, som ministern sade tidigare, och inte heller utgår från försiktighetsprincipen.

Utifrån den kristdemokratiska hållning som vi har i Gentekniknämnden och alla andra forum vill vi ha ett försiktighetsfokus på de här frågorna. Vi tycker att regeringen har landat rätt.

Min fråga blir därför, utifrån de reservationer som kommer här och eventuellt stöder kommissionens förslag: Blir inte detta motsatsen för oss som vill ha en restriktiv användning?

Anf. 87 Miljöminister LENA EK (C):

Herr ordförande! Först väldigt kort om ordförandeskapets kompromissförslag: Det danska ordförandeskapets senaste förslag innehåller två delar. Den första delen går ut på att en medlemsstat och en GMO-producent ges möjlighet att komma överens om att undanta odling av en specifik GMO. Den överenskommelsen om undantag kan sedan tas in i det EU-godkännande som GMO-producenten har ansökt om.

I den andra delen ges medlemsstaten möjlighet att nationellt besluta om en begränsning av eller ett förbud för odling av GMO, under förutsättning att beslutet är förenligt med regelverket för inre marknaden och WTO.

Tidigare kompromissförslag har angivit grunderna för de nationella besluten. Det har nu tagits bort, och i stället finns det bara exempel i beaktandesatserna. Min bedömning är precis densamma som Kristdemokraternas i det här fallet.

Det finns en väldig oenighet i rådet, där flera stora länder fortfarande är emot ordförandeskapets förslag.

Anf. 88 LARS HJÄLMERED (M):

Jag ville höra lite med Pyy Niemi. Vänsterpartiet och Miljöpartiet var inne på att hänvisa till Europaparlamentet och sade egentligen att man håller fast vid EU-linjen att gå vidare. Var det Socialdemokraternas linje också, lite grann, eller hur ska jag tolka det som Pyy Niemi sade?

Du hänvisade till det viktiga arbete som man har i Sverige med genteknik, och du nämnde Efsa och så vidare, medan Jens Holm bland annat var inne på att man kanske välkomnar det som Europaparlamentet har pekat på, en annan riskbedömning och vad det kan vara.

Vad är innebörden av vad Socialdemokraterna vill med sin avvikande mening?

Anf. 89 PYRY NIEMI (S):

Ordförande! Jag har en ordningsfråga. Det är väl ingen kammardebatt som pågår, utan vi har en frågestund med ministern. Jag kan gärna ta den debatten med Lars Hjälmered i kammaren, om så skulle behövas.

Anf. 90 Miljöminister LENA EK (C):

Jag tycker att man ska beakta effekterna av att det blir olika regler i olika medlemsländer. Vi vet att det finns olika grupperingar av medlemsländer, där några är väldigt positiva till GMO och andra är väldigt negativa.

Förslaget handlar i och för sig om odling, men vi vet att utsäde och produkter handlas över gränser. Förutom den osäkerhet som härrör sig från nationella bedömningar, ofta i samverkan med industrin, i ordförandeskapets förslag, kommer det också att innebära en osäkerhet om vad produkter som man handlar med faktiskt innehåller. Det är oerhört svårt att följa och märka detta.

Det tycker jag också är ett argument för regeringens ståndpunkt.

Anf. 91 LARS HJÄLMERED (M):

Herr ordförande! Min avsikt var naturligtvis inte att ha en kammardebatt med Pyy Niemi – det kan vi ha i andra sammanhang.

Jag ville egentligen bara ställa en fråga för att förstå Socialdemokraternas ståndpunkt, om den var gemensam med Vänsterpartiets och Miljöpartiets, att man efter detta talar om att välkomna det som Europaparlamentet har talat om, utifrån vad Jens Holm lyfte fram. Det var inget ifrågasättande av ståndpunkten utan bara en förståelsefråga.

Anf. 92 JENS HOLM (V):

En mängd EU-länder har länge velat ha GMO-moratorier i sina länder. De har inte fått införa det. Detta har varit ett försök att tillmötesgå dem, så att de medlemsländer som vill begränsa användningen av GMO ska kunna göra det.

Jag tycker att det är tråkigt att regeringen sätter den inre marknaden och WTO-kraven före möjligheterna för enskilda medlemsländer att kunna begränsa användningen av GMO. Det är självklart att vi kan ha en sådan ordning, om vi fattar beslut om det.

Anf. 93 Miljöminister LENA EK (C):

Bara för att avsluta diskussionen: Den här regleringen handlar om odling. Men vi vet alla hur handeln ser ut på den inre marknaden. Det är där vårt stora bekymmer ligger. Om vi får en ordning där vi har väldigt stora skillnader i synen på GMO i olika länder på den inre marknaden kommer det att påverka handeln av produkter och konsumenternas möjligheter att välja med GMO eller utan GMO.

Min tro är att det är bättre att ha de regler som finns nu. Det danska ordförandeskapets förslag tror jag kommer att försvåra för dem som är emot GMO i praktiken, just på grund av frågan om handel.

Det är de osäkerheterna i förslaget som jag uppfattar att EU-parlamentet riktar sig mot i sitt yttrande.

2011/12:26
2 mars

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Då ska jag försöka sammanfatta de olika ståndpunkterna.

Som jag uppfattar det vill Sverigedemokraterna ha den här typen av beslut på nationell nivå. Sverigedemokraterna stöder det danska kompromissförslaget.

Miljöpartiet vill ha utökade möjligheter för att fatta de här besluten på nationell nivå. Uppfattar jag det rätt att ni stöder det danska kompromissförslaget?

Anf. 95 HELENA LEANDER (MP):

Vi stöder EU-parlamentets förslag.

Anf. 96 ORDFÖRANDEN:

Miljöpartiet stöder alltså Europaparlamentets förslag.

Vänsterpartiet stöder det danska kompromissförslaget och Europaparlamentets förslag.

Socialdemokraterna stöder det danska kompromissförslaget och lyfter också fram frågan om WTO-reglerna.

Anf. 97 MARIE GRANLUND (S):

Man kan verkligen diskutera Europaparlamentets förslag, men är det det förslaget vi tar ställning till? Vi tar väl ställning till regeringens svenska ståndpunkt?

Vad jag förstär finns det en majoritet som tycker att det danska ordförandeskapets ståndpunkt är bättre än den svenska regeringens ståndpunkt, eftersom det finns en djup misstro mot regeringens hantering av den här frågan. Då är det väl det vi tar ställning till. I nästa omgång gäller det att ta ställning till det danska ordförandeskapets förslag eller Europaparlamentets förslag, om man kan komplettera det så att det blir bättre.

Vad jag förstär finns det en djup misstro mot regeringen och att det danska ordförandeskapets kompromissförslag förordas i lite olika delar, där det gemensamma är att man inte tycker att regeringens ståndpunkt är okej.

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Nu får varje parti definiera sin egen ståndpunkt.

Anf. 99 HELENA LEANDER (MP):

Vi kanske inte diskuterar EU-parlamentets ståndpunkt här. Men om man har åsikter om huruvida man ska stödja det danska ordförandeskapets förslag eller inte kan man också ha synpunkter på åt vilket håll det då bör utvecklas i diskussionen. Från vår sida är det tydligt att det ska gå i riktning mot EU-parlamentets förslag.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Hur ställer ni er till det danska kompromissförslaget? Helena Leander kan fundera på det en stund.

Anf. 101 FREDRICK FEDERLEY (C):

Ordförande! Ministern får ha tålamod när vi reder ut våra procedurförhandlingar. Vi har diskuterat detta flera gånger på grund av otydligheter, särskilt i början av denna mandatperiod. Då sade vi att man inte bara kan säga att man inte skickar med ett mandat. Om det skulle vara så att man inte delar regeringens begärda mandat måste man formulera ett annat mandat så att det går att förstå vilket mandat man vill skicka med. Man skulle till och med kunna ta Greklands hållning i detta och säga att man som parti skulle kunna hävda den.

Det är klart att Miljöpartiet har sin fulla rätt att säga att detta är det mandat som regeringen borde driva och att det är samma inställning som Europaparlamentet har. Det vore märkligt om vi fråtog Miljöpartiet rätten att ge regeringen mandat. Om Miljöpartiet hade över 50 procent i kammaren skulle det vara Miljöpartiet som satte agendan.

Det är på det sättet som vi har hanterat detta under hela denna mandatperiod. Det är därför ingenting konstigt procedurmässigt.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag på följande sätt: Det finns fyra något olika avvikande meningar. Tre av dem innebär att man vill stödja det danska kompromissförslaget. Den fjärde från Miljöpartiet innebär att man i stället vill sikta på Europaparlamentets ställningstagande. Därmed finns det en majoritet för regeringens position under denna punkt.

Anf. 103 HELENA LEANDER (MP):

Ursäkta om jag är förvirrad här. Jag kanske ändå måste stödja det danska förslaget. Får jag göra ett medskick om att man ska jobba utifrån det?

Anf. 104 ORDFÖRANDEN:

Ja.

Anf. 105 HELENA LEANDER (MP):

Det kanske är det jag tycker i så fall.

Anf. 106 Miljöminister LENA EK (C):

EU-parlamentet har faktiskt kritiserat det danska förslaget, mycket på grund av frågan om hur resultatet av odlingen, det vill säga handeln, i så fall gör att GMO-produkter sprider sig på den inre marknaden. Det är grundbulten i EU-parlamentets hållning.

Anf. 107 JENS HOLM (V):

Det är inte riktigt EU-parlamentets hållning som vi diskuterar här. De medskick som du har fått, Lena Ek, har du fått under dessa diskussioner från mig, Helena Leander och andra.

Huvudfrågan är om man vill öppna upp för medlemsländer att kunna begränsa användningen av GMO-produkter eller inte. Det vill inte regeringen, men det vill det danska ordförandeskapet. Det är därför vi tycker att det danska ordförandeskapets förslag är bättre än regeringens.

Jag håller med Jens Holm om att detta är ett första steg. Det danska ordförandeskapets kompromissförslag handlar om att gå i en viss färdriktning, men det står inte regeringen bakom. Därför kan jag inte tolka det på något annat sätt än att vi sitter här och diskuterar det danska ordförandeskapets förslag alternativt regeringens förslag. Allt annat är inte så intressant vid dagens sammanträde, precis som Marie Granlund sade. Det är där vi är.

Anf. 109 LARS HJÄLMERED (M):

Herr ordförande! Jag har en fråga till ministern. På s. 10 i papperen står det en anmärkning från Miljödepartementet om att det kan komma att bli en politisk diskussion om man inte når en politisk överenskommelse. Det är kanske mer en fråga om spelteori. Om det finns olika uppfattningar här, hur stora är då chanserna att man kan nå en politisk överenskommelse, och hur stora är riskerna att man kanske inte gör det på det kommande miljöministermötet och att man övergår från en beslutspunkt till en diskussionspunkt?

Anf. 110 Miljöminister LENA EK (C):

Det är starkt motsatta grupper i rådet. De som motsätter sig förslaget är Frankrike, Belgien, Tyskland, Storbritannien, Spanien och hittills Sverige. Sedan finns det en grupp som försöker hitta och kanske dela upp kompromissförslaget i olika delar men som ändå har lierat sig med den grupp länder som betonar just möjligheten för medlemsstater att göra upp med industrin om vad som ska odlas eller inte. Det är första delen av kompromissförslaget.

Det är inte så att de hårda diskussioner som har varit på detta område har försvunnit i och med det danska kompromissförslaget, utan de kvarstår. Det finns till och med länder som säger att de just på grund av att de inte vill att detta ska spridas genom handel på den inre marknaden är beredda att vetolägga detta kompromissförslag.

Jag vet inte hur det kommer att se ut när vi ses i nästa vecka. Förhandlingarna fortsätter, men det är hårda motsättningar. Det handlar om hur man ser på frågan om resultatet av odlingen, var det landar och hur det rör sig inom olika länder. Det är oerhört svårt att stoppa försäljningen av GMO-produkter i länder som inte vill ha dem. Det är därför en hård diskussion.

I EU-parlamentet leds mycket av dessa diskussioner av rapportören Corinne Lepage, liberal advokat från Frankrike som blev känd som den som förde offrens talan efter de stora oljeutsläppen i franska Bretagne en gång i världen. Hennes kritik riktar in sig på detta och på ändringar av vetenskapliga riskvärderingsprinciper. Hon har också krav på obligatoriska skadeståndsfonder i medlemsstaterna.

Det är vad jag kan säga om EU-parlamentets och rådets ställning just nu.

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Jag vill än en gång vända mig till Helena Leander efter att ha talat med kansliet. Har Miljöpartiet en avvikande mening beträffande rege-

ringens position att gå emot det danska kompromissförslaget? Jag måste ha ett klart besked där. Helena Leander kan fundera på det en stund.

Anf. 112 LARS HJÄLMERED (M):

Herr ordförande! Jag vill följa upp den skrivning som gäller det som kommer upp efter hand. Givet vår diskussion – om vi lämnar detta med olika uppfattningar som säkert klaras ut snart – kan vi tolka in att det som vi nu diskuterar, att säga ja eller nej till det danska ordförandeskapets förslag, är en punkt men att det kan hända något till mötet i nästa vecka som gör att det ställningstagande som vi gör här och nu i någon mening kan bli överspelat och att vi då kanske kan ha en alternativ förhandlingslinje att titta på.

Om det inte ens är aktuellt nästa vecka, om ett antal stora medlemsländer som ministern räknar upp säger nej, då kanske det är viktigt med vilket inspel vi ger till ministern som ett förhandlingsmandat vid sidan av ifall den frågan inte är aktuell då, alltså som ett komplement, så att det blir två uppfattningar att ta med till Bryssel och som kanske är relevanta att titta lite mer på vad gäller det innehållsmässiga.

En följdfråga till ministern är: Är det åt det hållet som man kan tänka sig att diskussionerna går och att man då kommer in på andra diskussioner sett till vad de länder som ministern räknade upp tycker och som i dagsläget vänder sig mot det danska kompromissförslaget?

Anf. 113 JENS HOLM (V):

Det hade varit bra om vi hade hunnit överlägga med miljöministern i går i miljö- och jordbruksutskottet. Vi hann med överläggningar om Rio och Durban men inte om detta. Detta måste vi fixa. Vi kan inte sitta med dessa detaljer i EU-nämnden.

När vi fattar detta beslut handlar det om huruvida vi ska ge mandat till regeringen att motsätta sig det danska förslaget eller inte. Vi får lov att förenkla det lite grann. Det är faktiskt det som det handlar om här.

Vi ska komma ihåg att regeringen i över ett års tid inte har bekänt färg i denna fråga, utan man har angående kommissionens förslag, som är likt det danska kompromissförslaget, sagt att man vill avvakta. Nu bekänner regeringen färg och säger nej. Då vet vi det. Vi kan inte ge regeringen mandat att säga nej.

Anf. 114 HELENA LEANDER (MP):

Jag tycker också att det hade varit bra om vi hade haft överläggning i går. Då hade jag möjligen kunnat vara förvirrad i en mindre krets. Men nu blir det så här.

Jag har kommit fram till att vad jag egentligen försöker uttrycka är att jag hellre stöder det danska ordförandeskapets förslag, även om jag vill andra saker också, än regeringens position.

Anf. 115 Miljöminister LENA EK (C):

Jag kan göra ett förtydligande. Bland annat Österrike och Ungern motsätter sig skarpt det danska förslaget, både den första och den andra delen.

Därmed har vi hört ganska utförligt vad de olika avvikande meningarna innebär.

Det finns majoritet för regeringens position under punkt 7, men inte vad gäller regeringens position beträffande det danska ordförandeskapets kompromissförslag. Där finns det majoritet i nämnden för det danska ordförandeskapets kompromissförslag.

Anf. 117 JENS HOLM (V):

Vad är det som det finns majoritet för?

Anf. 118 ORDFÖRANDEN:

Det finns majoritet för att stödja det danska ordförandeskapets kompromissförslag. Sade jag fel? Det gjorde jag tydligen. Då tackar jag Jens Holm.

Det är alltså min sammanfattning.

Vi går vidare till punkt 8 om Life, ett program för miljö och klimatpolitik. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 119 Miljöminister LENA EK (C):

Life har, som ni vet, varit ett framgångsrikt program inom EU för miljö- och klimatåtgärder i 20 år. Kommissionen presenterade i december 2011 ett förslag till ny Lifeförordning för perioden 2014–2020.

På miljörådet den 9 mars ska en orienteringsdebatt hållas baserad på två frågor som ordförandeskapet skickade ut i måndags. Det danska ordförandeskapet siktar på att nå en överenskommelse i alla delar av förordningen så när som i fråga om § 4 om budgeten som förhandlas inom ramen för EU:s långtidsbudget vid miljörådet den 11 juni.

Den första frågan som kommer att diskuteras på miljörådet är om länderna står bakom ordförandeskapets förslag att inom ramen för de integrerade projekten utveckla kriterier för begreppet geografisk balans. Regeringen är positiv till förslaget att i förordningen förtydliga vilka kriterier som ska gälla för geografisk balans och därmed för tilldelning av Lifemedel för de integrerade projekten.

Den andra frågan för diskussion är om medlemsländerna kan stödja ordförandeskapets förslag att kostnader för moms och fast personal fortsatt ska vara stödberättigade samt att medfinansieringen minskas för att i stället se över möjligheterna att i större utsträckning använda klumpsummor och enhetstaxor. Regeringen anser generellt att det är viktigt att fortsatt arbeta för förenklingar.

Vad gäller ordförandeskapets förslag anser regeringen att effekterna av föreslagen förenkling behöver analyseras ytterligare. Regeringen kan vara öppen för att möjligheten finns att söka stöd för personalkostnader då det är viktigt att den nödvändiga kompetens som krävs för ett framgångsrikt genomförandeprojekt finns, något som kan vara särskilt viktigt när mindre aktörer driver projekt.

Även beträffande moms är det för Lifeprogrammet viktigt att se över konsekvenserna av förslaget för aktörerna, något som vi nu tittar på i regeringen. Generellt stöder dock inte regeringen momsfinansiering på EU-nivå.

Detta är en diskussionspunkt på rådet.

2011/12:26
2 mars

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Vi går vidare till Övriga frågor. Är det någon av de övriga frågorna som statsrådet vill ta upp?

Anf. 121 Miljöminister LENA EK (C):

Nej.

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statsrådet för i dag och önskar trevlig helg.

Anf. 123 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Gunnar Oom med medarbetare välkomna.

Det finns en A-punkt utestående. Är det någon som vill fråga om den? Eller vill statssekreteraren säga någonting om den? Annars finns det tid till kl. 14 i dag. Ingen frågar någonting – ingen är intresserad av att ställa några frågor på den.

Vi har en återrapport från möte i rådet den 14 december. Vill statssekreteraren säga någonting om den?

Anf. 124 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Gärna det. Det var ett möte i Genève, och Sverige representerades vid det tillfället av Ewa Björling. Det var ett antal A-punkter som skulle godkännas. Det var fråga om EU:s bilaterala avtal med Ryssland med hänsyn till Rysslands WTO-anslutning. Det var också fråga om att inleda frihandelsförhandlingar med Tunisien, Marocko, Jordanien och Egypten samt, slutligen, en waiver när det gäller förmåner för de minst utvecklade länderna på tjänsteområdet.

När det gällde B-punkter på mötet var det fråga om förberedelser inför den åttonde ministerkonferensen i WTO, det som förkortas MC8, som var den 15–17 december. Där fick kommissionen stöd från medlemsstaterna när det gällde de budskap som skulle presenteras inför MC8. Det handlade om strävan att uppnå ett ambitiöst resultat med bäring på arbetsprogrammet för 2012–2013. Det handlade också om att medlemsstaterna vid mötet betonade att EU skulle visa ledarskap och tydligt stödja WTO när det gäller det öppna handelssystemet, liksom – vilket är inte minst viktigt – WTO:s roll som väktare av det handelspolitiska regelverket.

Vidare ansågs Rysslands med flera medlemsstaters anslutning till WTO utgöra en viktig framgång, vilket jag tror att vi alla är överens om.

Några medlemsstater betonade vid mötet vikten av att under 2012 driva fram ett beslut när det gäller handelsprocedurer och så kallade icke-tariffära handelshinder. Sverige betonade vid det tillfället att de två punkterna är viktiga och behovet när det gäller framsteg avseende tjänster. För Sverige och inte minst svenska företag är en revidering av informations-teknologiavtalet ITA, Information Technology Agreement, viktig, vilket framhölls, också när det gäller EU:s starka konkurrenskraft i fråga om miljövänliga produkter.

Här diskuterades också WTO:s avtal om offentlig upphandling, GPA, Government Procurement Agreement, och flera medlemsstater påpekade vikten av att nå resultat i de förestående plurilaterala förhandlingarna, som det kallas. Några länder önskade större påtryckningar gentemot Japan, som är ganska protektionistiskt när det gäller offentlig upphandling. Sedan meddelade kommissionen framsteg när det gäller förhand-

lingar med USA och Korea angående dessa frågor. Till sist var det överenskommelsen angående offentlig upphandling.

Man kan säga att vid detta WTO-möte, som i sig var en besvikelse i skenet av de strandade Dohaförhandlingarna, blev ändå anslutningen av Ryssland till WTO och upphandlingsavtalet framgångar.

Det var vad jag tänkte rapportera från decembermötet. Jag svarar gärna på frågor.

Anf. 125 JENS HOLM (V):

Handelsavtal med Marocko nämndes. Marocko är ju en brutal ockupationsmakt. Är det den svenska linjen att vi ska ha ett handelsavtal med Marocko?

Anf. 126 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Ja, det är det.

Anf. 127 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger återsrapporten till handlingarna.

Vi går över till dagens dagordning. Punkt 2 gäller investeringsförordningen, investmentskydd.

Anf. 128 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Det gäller bilaterala investeringsavtal. Det existerar redan ett antal sådana avtal mellan EU-länder och mellan EU-länder och andra länder. Enligt Lissabonfördraget ska det bytas ut mot gemensamma avtal. Då kommer det att diskuteras en förordning om upprättande av en övergångsförordning när det gäller de bilaterala investeringsavtalen. Det danska ordförandeskapet kommer att presentera en lägesrapport och att be om stöd för en fortsatt dialog med parlamentet.

Den här frågan diskuterades och behandlades vid rådet i maj förra året, och sedan dess har diskussioner och förhandlingar pågått med parlamentet.

Det finns ett antal utestående frågor, och en är kommissionens roll när det gäller existerande avtal, som jag nämnde, och kommittéväsendet.

Det är väl vad vi förväntar oss när det gäller frågan om investeringsavtal på mötet.

Anf. 129 BÖRJE VESTLUND (S):

Vi stöder regeringens ståndpunkt i den här frågan.

Däremot finns det en mer allmän synpunkt på alla dessa punkter. Utrikesrådet är först den 16 mars, och det är näppeligen så att alla handlingar har hunnit komma in i dessa ärenden. Om det skulle komma in någonting som väsentligt förändrar det som står i det här dokumentet förväntar vi oss att man i varje fall på tjänstemannanivå kommer att informera nämnden nästa vecka, i så fall den 9. Det gäller alla de här punkterna.

Anf. 130 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Jag har ingenting att erinra mot det. Jag tycker att det verkar väldigt naturligt, absolut.

Anf. 131 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position inför de fortsatta förhandlingarna under punkt 2.

Punkt 3, GSP, är också en diskussionspunkt.

Anf. 132 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Det är det generella preferenssystemet, det vill säga handelslättnader mot ett antal utvecklingsländer. Det har ju funnits ett tag och är ett väldigt betydelsefullt instrument när det gäller utvecklingen av handeln mot omvärlden och framför allt, som sagt var, utvecklingsländer.

Den svenska grundläggande ståndpunkten är – vi diskuterade det i näringsutskottet i går – att frihandeln är viktig, att den stöder tillväxt och utveckling också i utvecklingsländerna. Den självklara svenska linjen är att vi arbetar för ökad frihandel för utvecklingsländer såväl multilateralt inom ramen för WTO som regionalt i våra frihandelsavtal och när det gäller den här typen av ensidiga förmåner som GSP.

När det gäller att GSP ska vara ett effektivt verktyg, det effektiva verktyg som vi vill ha det till, är det viktigt att man arbetar för – det gör regeringen också – att det sker en utveckling av produktomfattningen i det nya systemet. Det är det förslaget som kommer att diskuteras. Vi menar också att EU har ett ansvar att vara ett föredöme multilateralt och att särskilt frågorna när det gäller delmängden av GSP, nämligen EBA, Everything But Arms, och GSP plus, som ansluter sig till reglerna om mänskliga rättigheter inom ramen för GSP-systemet, fortsatt är viktiga.

Den svenska ståndpunkten är att vi accepterar kommissionens förslag om ändrad landomfattning, vilket innebär att man nu fokuserar mer på länder som har störst behov av tulllättnader. För mer avancerade länder, det vill säga de som nu mäls ut ur GSP-systemet, ser vi som ett naturligt nästa steg att man ingår antingen frihandelsavtal eller de regionala avtal som är under förhandling med ett antal regioner.

När det gäller balansen i fråga om länderomfattning, produktomfattning och skyddsklausuler är det viktigt att de här frågeställningarna hela tiden balanserar med att den svenska ståndpunkten just nu är att vi vill verka för en ökad produktomfattning eftersom antalet länder i kretsen kommer att reduceras.

Anf. 133 BÖRJE VESTLUND (S):

Vi aviserade eventuellt en avvikande mening just om frihandeln, men efter den här föredragningen lyfter vi ut den. Vi tänker inte anmäla någon avvikande mening utan står bakom regeringens ståndpunkt.

Anf. 134 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Jag vill särskilt betona att vi lyssnade på den och tyckte att det var en klok synpunkt. Tack!

Anf. 135 ORDFÖRANDEN:

Vi får väl tolka det som att det är ett medskick från Socialdemokraterna till regeringen som regeringen accepterar.

Därmed sammanfattar jag att det finns stöd för regeringens position inför de fortsatta förhandlingarna.

Sedan har vi två punkter som väl är ganska okontroversiella. Den första är EU-Colombia, och den andra är EU-Singapore.

Anf. 136 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Vad det handlar om på mötet är att ordföranden nu försöker nå en politisk överenskommelse om den provisoriska tillämpningen, underskrifterna och ingående av avtal med Colombia och Peru. Jag har ju varit här tidigare och redogjort för sakinnehållet i det här avtalet. Formellt beslut förväntas sedan fattas på ett rådsmöte.

De här förhandlingarna har, som ni känner till, pågått sedan maj 2010. Det ska sägas – det vill jag gärna informera om här – att vi naturligtvis välkomnar dessa avtal. Men det finns en utestående fråga som Sverige för närvarande diskuterar med EU-kommissionen.

Det handlar om det immaterialrättsliga sanktionssystemet, det vill säga en eventuell konflikt mellan svensk lagstiftning och EU-rätt där vi hoppas kunna lösa frågan inom kort. Det handlar alltså om det immaterialrättsliga sanktionssystemet när det gäller geografiska ursprungsbeteckningar. Det är tekniskt, men det har ett legalt innehåll som vi måste beakta och som vi nu för diskussioner om. Därefter skulle vi vara klara för svenskt vidkommande.

Jag kan gärna, herr ordförande, redogöra mer för innehållet i och bakgrunden till avtalen. Jag har gjort det tidigare, men om någon önskar gör jag det gärna igen. Annars sätter jag punkt där.

Anf. 137 ORDFÖRANDEN:

Vi tar en diskussion om punkt 5 och 6 samtidigt.

Anf. 138 CAROLINE SZYBER (KD):

Herr ordförande! Vi tycker att det här är bra, men vi tycker att man ska passa på inom EU-kretsen att vid alla tillfällen lyfta fram demokrati och mänskliga rättigheter. Vi har förstått att detta ingår i partnerskapsavtalet med Singapore, men från Kristdemokraternas sida tycker vi ändå att man ska använda EU och alla möjligheter som finns att lyfta fram de brister i demokrati och mänskliga rättigheter som trots allt finns i Singapore. Vi undrar om det finns möjlighet att göra det under diskussionerna.

Anf. 139 JENS HOLM (V):

Jag tycker precis som Caroline Szyber att det är viktigt att trycka på detta. Jag känner mig lite frågande när det gäller hur högt de mänskliga rättigheterna står på dagordningen när det gäller handelspolitiken.

Colombia är till exempel världens farligaste land för fackliga aktivister. Fackligt aktiva dödas nästan dagligen i Colombia. Den politiska oppositionen har länge varit tillbakaträngd och förföljd i landet. Dessutom är Colombia ett land där det pågår ett inbördeskrig sedan drygt 40 år tillbaka. Av det skälet tycker jag att om man i avtalet inte får med tydliga formuleringar och tydliga uppföljningsmekanismer för fackliga och mänskliga rättigheter över lag ska EU inte ingå ett frihandelsavtal med Colombia.

Det finns en mängd tekniska saker som jag hoppas redde ut i näringsutskottet. Det gäller till exempel allmänna krav på liberalisering av

service och tjänster. Det finns en investeringsavtalskomponent här, där man ska underlätta för europeiska investerare. Det kan tvinga dessa länder att göra långtgående förändringar av sin lagstiftning.

Vi kanske inte ska öppna för en diskussion om alla detaljerna i avtalet. Jag vill dock flagga för att vi är skeptiska till ett frihandelsavtal både med Colombia och med Singapore.

Anf. 140 ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! När det gäller båda dessa punkter är demokrati och mänskliga rättigheter någonting som står högt på agendan. Det är lite förvånande att regeringen inte själv skriver att det är viktigt bland annat när det gäller Singapore. Man talar nästan bara om tjänstesektorn och om offentlig upphandling. Det är viktiga saker, men framför allt är det viktigt att texter om mänskliga rättigheter och skydd för fackföreningar i Colombia och Peru finns med. Nu har vi inte underlagen framför oss – och lär väl inte få dem heller – så vi kan inte kontrollera vad som står i dem. Men detta är någonting att lyfta fram.

Vi är inte emot att det sluts frihandelsavtal, men de måste se bra ut.

Anf. 141 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Jag är i den lyckliga omständigheten att jag var i Colombia förra hösten, och då träffade jag fackföreningsrörelsen och hade långa diskussioner dels om förhållandena i landet, dels om frihandelsavtalet. Dessutom har jag inhämtat ytterligare kunskaper om läget i Colombia. Man kan säga att det har skett radikala förbättringar där.

Det finns klara brister. Det är helt klart att det sker politiska förföljelser. Men jag noterar ett par saker. Det ena är att det har skett stora framsteg. Ett sådant är att jag ser att 2010 var Colombia för första gången inte med på ILO:s lista över länder som undersöks för bristande efterlevnad av internationell arbetsrätt.

Den kommunistiska gerillan har blivit starkt tillbakatryckt. I stora delar av landet kan man nu röra sig fritt utan risk för liv och lem.

Det goda med dialogen, när jag talade med facket, var att ingen var emot frihandelsavtalet. Tvärtom välkomnade man det på många fronter. Man såg särskilt positivt på att utländska, inte minst svenska, investeringar skulle komma till stånd. Man såg svenska företags aktivitet utomlands som ett föredöme, vilket var mycket roligt att höra. Det är alltid roligt att höra när man kommer utomlands. Det finns naturligtvis avsteg även vad gäller svenska företag, men det var uppfattningen hos fackföreningsrepresentanterna.

Ni vet att denna typ av frihandelsavtal innehåller klausuler om mänskliga rättigheter och efterlevnaden av dessa. De är också så förskaffade att det handlar om portalparagrafer, det vill säga att frihandelsavtalet kan hävas om det sker övergrepp mot de mänskliga rättigheterna. Det är en extremt viktig komponent i avtalen. Det leder inte bara till ökad handel, vilket vi hoppas och vilket vi från regeringens sida menar i sig har betydelse för frihet, öppenhet och välbefinnande, utan innebär att det även finns klara klausuler när det gäller de mänskliga rättigheterna explicit.

Jag kan återkomma till Singapore, för jag har inte riktigt redogjort för den punkten ännu.

2011/12:26

2 mars

Anf. 142 ORDFÖRANDEN:

Det är lika bra att vi tar Colombia först, om det är det som Jens Holm är ute efter att fråga om.

Till Ulf Holm kan jag säga att det finns en länk till avtalen som är angiven i kanslikommentarerna. Vart och ett är på 200–250 sidor, så det kanske är någonting att bita i under helgen.

Anf. 143 JENS HOLM (V):

Det beror på vilka fackliga företrädare man talar med. Jag har haft kontakt med fackliga företrädare från CUT. Jag vet inte om det var dem som Gunnar Oom träffade. De är kritiska till frihandelsavtalet. Jag vet att det kommer att startas en stor europeisk kampanj mot FTA:er med bland annat Colombia med hänvisning till skyddet för de mänskliga rättigheterna.

Det är helt korrekt att det finns en kommunistisk gerilla i Colombia. Det finns också paramilitärer där som är allierade med staten. Båda gör vedervärdiga dåd, skulle jag vilja säga. Jag tycker att det är viktigt att man är balanserad när man berättar om den konflikt som finns i Colombia.

Vi i Vänsterpartiet ger inte vårt stöd till fortsatta förhandlingar med Colombia, Peru eller Singapore med hänvisning till bristen på fackliga rättigheter och mänskliga rättigheter över lag. Vi tycker att det känns underprioriterat från den svenska regeringen.

Anf. 144 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Jag ber min kollega hjälpa mig med namnen på de fackföreningar jag har träffat. Har du det i minnet, Jonas? Jag tror att det var tre stycken jag träffade.

Anf. 145 Departementsrådet JONAS LOVÉN:

Jag vill minnas, utan att vara helt säker, att CUT var en av dem. Statssekreteraren träffade fyra fem representanter för de större fackföreningarna. Vi förutsätter att de allra viktigaste var representerade där.

Anf. 146 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till Singapore.

Anf. 147 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Singaporeförhandlingarna är viktiga, för de är de första förhandlingarna med en ASEAN-stat. De har kommit ganska långt. Det borde man kunna förvänta sig med en sådan utvecklad nation som Singapore. De påbörjades 2010, och man hoppas kunna slutföra dem redan nu till sommaren.

De är viktiga därför att det är det första frihandelsavtalet med en ASEAN-stat, som sagt, och vi hoppas att detta går vidare med ytterligare stater inom området så att det här blir något slags riktmärke för avtalen. Det andra – i den allra bästa av världar – är att EU och ASEAN så småningom som regioner får ett frihandelsavtal med varandra. Det blir ganska fragmentariskt, inte minst för näringslivet, med alla dessa frihan-

delsavtal. När regioner börjar sluta avtal med varandra blir det mycket bättre.

Det är korrekt att den diskussion som vi förväntar oss gäller frågan om EU:s intressen när det gäller marknadstillträde inom tjänstesektorn. Det ska diskuteras.

Rent generellt innehåller avtalen med Singapore precis samma klausuler som med Colombia om mänskliga rättigheter och dessa är ömsesidiga. Även Singapore förpliktar sig att efterleva de mänskliga rättigheterna liksom EU gör på sin kant. Det kan man uppfatta som speciellt, inte minst kanske när man går vidare mot utvecklade länder som Japan. Men det är EU:s ståndpunkt att man antingen ska ha den typen av avtal – dels ett frihandelsavtal, dels ett PSA-avtal, det vill säga ett partnerskapsavtal, eller att båda komponenterna ska finnas i ett samlat avtal. Det är tillgodosett.

Anf. 148 BÖRJE VESTLUND (S):

När det gäller båda handelsavtalen stöder vi regeringens ståndpunkt i båda ärendena just med anledning av att vi har fått information om att mänskliga rättigheter är inskrivet som portalparagraf. Det är det vi ställer upp bakom.

Vi tror däremot inte på att detta med att isolera stater är en bra politik. Det har vi sett på många håll i världen. Kuba är kanske det allra bästa och längsta exemplet på att det inte brukar hjälpa särskilt mycket – i alla fall inte när det gäller att fortsätta bedriva terror mot sina invånare.

Anf. 149 ULF HOLM (MP):

Jag har bara en liten parentes: Hur ofta har det hänt att EU har sagt upp ett frihandelsavtal med tanke på portalparagrafen om mänskliga rättigheter?

Anf. 150 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Inte någon gång, vad jag vet – som tur är. Jag vet inte hur långt tillbaka i tiden det första frihandelsavtalet sträckte sig. Jag är inte säker på att det finns exempel på uppsägning. Däremot finns det exempel på att avtalen inte träder i kraft.

I de förhandlingar som nu förs med till exempel Ukraina är man tekniskt överens om komponenterna i avtalet, men Ukraina som stat uppfyller inte de paragrafer som finns. Därför vilar det avtalet politiskt sett till dess att de når en bättre nivå.

Kajsa Olofsgård kanske kan svara på frågan ifall något avtal har sagts upp någon gång.

Anf. 151 Enhetschefen KAJSA OLOFSGÅRD:

Nej, jag känner inte till att ett avtal har sagts upp någon gång. Dessa klausuler har ju inte heller alltid funnits med, utan dem har man förhandlat om under senare år.

Anf. 152 JENS HOLM (V):

Suspenderade man inte avtalet med Uzbekistan efter massakern i Abidjan i två år, eller något sådant?

2011/12:26

2 mars

Anf. 153 ORDFÖRANDEN:

Den frågan verkar få hänga i luften lite grann.

Jag sammanfattar så att det finns stöd för regeringens position under punkt 5 och punkt 6, men det finns en avvikande mening från Vänsterpartiet, som tycker att Europeiska unionen inte ska sluta dessa frihandelsavtal.

Anf. 154 JENS HOLM (V):

I dagsläget tycker vi så. Om vi ser klara förbättringar från den svenska regeringen och från EU-förhandlingarna kan vi ompröva vår position. Men i dagsläget ger vi inte vårt stöd.

Anf. 155 ORDFÖRANDEN:

Vad menar du med det?

Anf. 156 JENS HOLM (V):

Om vi i nästa positionspapper ser att det står mycket om mänskliga rättigheter och att man kräver att de fackliga rättigheterna i till exempel Colombia måste stärkas väsentligt då ser vi det som ett stort framsteg.

Anf. 157 ORDFÖRANDEN:

Det är alltså en avvikande mening. Ni säger nej till avtalen i dagsläget.

Därmed finner jag att det finns stöd för regeringens position under punkt 5 och upplägg inför de fortsatta förhandlingarna med Singapore under punkt 6.

Vi går till punkt 7, Meddelande om handel, tillväxt och utveckling.

Anf. 158 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Detta är en minst sagt viktig punkt. Det handlar om att revidera och uppdatera kommissionens meddelande från 2002 med reflexion på vad som har hänt sedan dess. Det handlar om hur EU har följt sina åtaganden och inte minst om vilken inriktning EU:s handels- och investeringspolitik bör ha under de närmaste 5–10 åren. Detta är ett styrinstrument för kommissionens framtida arbete. Det är naturligtvis viktigt. Den svenska ståndpunkten är att detta ska vara så brett och ambitiöst som möjligt.

Det är en beslutspunkt, och ambitionen är att rådet för utrikes frågor antar rådsslutsatserna när det gäller kommissionens meddelande i frågeställningarna.

Ni har förhoppningsvis allihop mottagit en faktapromemoria om meddelandet. Vi kan notera att förhandlingarna om rådsslutsatserna ännu inte är helt klara. Det har skickats ut kompromissförslag per den 24 februari som jag hoppas att alla har fått. Detta kunde dock inte antas med tyst procedur, utan det kommer att diskuteras på Coreper den 7 mars.

Rådsslutsatserna understryker vikten av att EU har en ambitiös och bred handels-, investerings- och utvecklingspolitik. Den tar i och för sig även upp frågan om att utvecklingsländerna har ett ansvar att genomföra reformer och driva en politik där de drar fördel av en öppen internationell politik.

Vi kan också notera att det den senaste tioårsperioden har skett en diversifiering mellan utvecklingsländerna. Vissa utvecklingsländer har dragit väldigt stor nytta av den öppna och integrerade världshandeln, medan andra länder, inte minst MUL – de minst utvecklade länderna – har släpat efter och riskerar att bli marginaliserade. Slutsatserna är att vi med tanke på utvecklingen borde fokusera mer på de länder som har störst behov av stöd i det här läget.

Slutsatserna när det gäller betydelsen av grön ekonomi och hållbarhet genom sänkta tullar, minskade handelshinder och uppmuntran av teknologiöverföring som kan ge miljöeffekter är av särskilt svenskt värde. Detta är någonting som vi synnerligen starkt vill se hända. En annan punkt är att vi tycker att vissa staters förmåga att hantera så kallade externa chocker borde stärkas. Det må gälla finansiella kriser, jordbävningar eller andra katastrofer. Vi bör se vilket stöd EU kan lämna i händelse av en sådan utveckling.

Självklart menar vi att grundsynen är att EU har en viktig roll att spela som global utvecklingsaktör. Med Lissabonfördraget som bakgrund finns förutsättningar för att agera inom utvecklingspolitiken på ett samstämmigt sätt. Vi välkomnar särskilt slutsatserna när det gäller inkluderande hållbar utveckling samt, Börje Vestlund, vikten av frihandel.

Vi har i arbetet med rådsslutsatserna prioriterat betydelsen av öppen och fri handel och samstämmighet när det gäller EU:s interna och externa politik för handel och utveckling. Vi observerar och prioriterar frågor som jämställdhet, effektivitet, ansvarstagande och resultat i det handelsrelaterade biståndet.

Anf. 159 JOHNNY SKALIN (SD):

I den här frågan litar vi nog mer på kommissionen än på regeringen. Vi tycker inte att vi ska öppna för frihandel med Kina och Indien utan att motsvarande villkor också tillfaller Sverige och EU. Jag anmäler avvikande mening.

Anf. 160 ULF HOLM (MP):

Jag undrar var de utestående frågorna finns. Eftersom rådsslutsatserna om jag förstod det rätt inte kommer att antas på nästa möte är frågan vad diskussionspunkten är. Det sades inte. Det sades bara att regeringen inte har några synpunkter, men det är uppenbart att andra länder har synpunkter. Vilka är de, och hur ställer sig regeringen till dem?

Anf. 161 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Det finns en punkt där man har vävt in frågan om revidering av GSP-systemet i texterna. Ett medlemsland tycker att detta är att förekomma de diskussioner och förhandlingar man ska ha om GSP-systemet. Man vill inte ha den skrivelsen. Det är inte allvarligare än så, men det var där det hängde upp sig.

Anf. 162 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar. Sverigedemokraterna har en avvikande mening. Om jag uppfattade den rätt avvisar Sverigedemokraterna frihandelsavtal med Kina och Indien. Är det så jag ska uppfatta det?

Anf. 163 JOHNNY SKALIN (SD):

Under förutsättning att det inte sker på lika villkor, ja.

Anf. 164 ORDFÖRANDEN:

Även med hänsyn tagen till den avvikande meningen finns det stöd för regeringens position under punkt 7.

Punkt 8 är Övriga frågor. Vill statssekreteraren säga någonting?

Anf. 165 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Gärna det! Vi har några stycken. En av dem är ACTA-frågan. Vi förväntar oss att kommissionen informerar oss när det gäller den pågående processen om EU:s tillträde till ACTA och kommissionens avsikt att hänskjuta avtalet till EU-domstolen. Avsikten är att domstolen en gång för alla ska pröva om avtalet på något sätt är oförenligt med EU:s grundläggande fri- och rättigheter. För svenskt vidkommande välkomnar vi nu att domstolen ska analysera ACTA. Vi menar också att yttrandet torde kunna utgöra ett bra underlag för EU:s och medlemsstaternas beslut i fråga om tillträde till ACTA. Vi förväntar oss att processen kommer att försenas något och att behandlingen av domstolen kan ta upp till ungefär ett år.

Anf. 166 ORDFÖRANDEN:

Detta är en informationspunkt som ligger under Övriga frågor, inte en diskussionspunkt.

Anf. 167 JENS HOLM (V):

Vi är inte lika positiva till ACTA som regeringen, vilket har framgått till exempel i två interpellationsdebatter med ansvarig minister.

En konkret fråga: Nu när detta har gått till EU-domstolen, innebär det att regeringen kommer att avvakta med implementeringen av ACTA här i Sverige?

Anf. 168 BÖRJE VESTLUND (S):

Vi har samma ståndpunkt som regeringen när det gäller ACTA, men vi tycker att det är bra att man provar detta juridiskt. Det framkommer i debatten att det inte överensstämmer med den ena rättighetslagstiftningen efter den andra, så vi tycker att det är bra att man provar detta.

Anf. 169 ORDFÖRANDEN:

Det är väl också det regeringen skriver i sin ståndpunkt.

Anf. 170 BÖRJE VESTLUND (S):

Någon gång får man väl hålla med regeringen.

Anf. 171 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Det var fråga om implementering. Naturligtvis kommer ingenting att hända i ACTA-frågan under den här prövningen. Förhoppningsvis händer andra saker parallellt. Frågan diskuteras. Vi tycker att det har ett värde i sig att det finns tid för diskussion och analys. Men vi går inte vidare formellt innan saken är prövad i EU-domstolen.

Nu tycker jag att det är viktigt att vi är konkreta. Det var ett intressant svar. Innebär det att hela den process som väntas dra i gång till hösten och vintern inklusive den departementspromemoria som ska skrivas stannar av i avvaktan på EU-domstolens prövning?

Anf. 173 Ämnesrådet STEFAN JOHANSSON:

Det som är klart är att det inte blir någon proposition till riksdagen förrän det finns ett beslut. I vilken utsträckning det kommer att ske ett fortsatt förberedande arbete under tiden törs jag inte svara på än. Det är fortfarande en öppen fråga. Vi kommer naturligtvis att försöka använda tiden till att verkligen analysera detta i detalj. Det är inte så att vi kommer att lägga ACTA i bokhyllan och sluta arbeta med det under mellantiden.

Anf. 174 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen. Är vi därmed klara för dagen?

Anf. 175 Statssekreterare GUNNAR OOM:

Vi har frågorna om grön tillväxt och EU–Japan också.

I frågorna om handel och grön tillväxt driver det danska ordförandeskapet på, vilket vi tycker är bra. Det förutsätts att detta ska diskuteras vid två tillfällen. På lunchen nu handlar analysen och diskussionen om var vi står i fråga om så kallad grön liberalisering. Vid rådsmötet i maj blir det en mer formell hantering av frågan och framför allt en analys och en strategi för möjliga vägar framåt.

Vad det handlar om är hur man kan underlätta handel med varor och tjänster inom det miljörelaterade området. Sverige har arbetat för detta länge. Det handlar om borttagna tullar och andra möjliga handelshinder samt om ökad spridning av miljöteknik. Formella handelsbarriärer får inte vara ett hinder för hur vi sprider kunnande och kunskap inom det här området. Det är en generell kommentar om betydelsen av detta.

Men det finns också en särskild svensk ansats. Sverige är erkänt duktigt inom området. Vi har 40 000 anställda inom det här tjänste- och produktområdet. Vi säljer varor och tjänster för ungefär 120 miljarder kronor. Ju mer handeln kan underlättas på det här området desto bättre, såväl för andra länder som för Sverige.

Det har inte bara betydelse hur vi säljer utan också hur vi importerar, för handeln är dubbelriktad. Det kan röra sig om etanol från Brasilien eller andra varor och annat kunnande. Vi och ni vet att det i dag sker en omfattande produktion av till exempel solceller i Kina och utvecklingsländer. Det sker utveckling av annat kunnande världen över som är intressant för svenskt vidkommande.

Sammanfattningsvis: Att liberalisera handeln med miljörelaterade varor och tjänster är viktigt, och detta kommer att diskuteras. Det danska ordförandeskapet kommer att driva frågan.

Jag har också kort information om EU–Japan. Från svensk sida är vi rent allmänt angelägna om att det skrivs så många frihandelsavtal som möjligt. Vi tror att det är viktigt. Nästa led är att undersöka möjligheten att inleda förhandlingar om ett frihandelsavtal med Japan. Det finns skeptiker inom området som menar att handelsbarriärerna mot Japan är stora

och omfattande, varför EU inför formella beslut om att inleda sådana förhandlingar har beslutat att man ska undersöka ett antal japanska ståndpunkter och känna på dem för att se om de är beredda att förhandla. Man kallar det för scoping exercise.

Detta har pågått ett tag, och för Sveriges och EU:s vidkommande har vi noterat en ganska stor öppenhet från japansk sida inför att ändra ståndpunkt. Det handlar om offentlig upphandling, standardiseringsfrågor och annat. Det är viktigt att man kommer framåt under våren, eftersom det är i vår vi formellt ska besluta om det formellt ska inledas förhandlingar om frihandelsavtal eller inte. En del EU-länder är skeptiska. Vi får se var frågan bär framöver, men vi hoppas och tror att det ska komma i gång och fattas beslut senare under våren. Det är läget just nu när det gäller frihandelsavtal mellan EU och Japan.

Anf. 176 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under Övriga frågor.

Vi tackar statssekreteraren med medarbetare för att de har kommit hit i dag.

Innehållsförteckning

2011/12:26

2 mars

1 § Rättsliga och inrikes frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statssekreterare MAGNUS GRANER	1
Anf. 3 EVA-LENA JANSSON (S)	2
Anf. 4 Statssekreterare MAGNUS GRANER	2
Anf. 5 EVA-LENA JANSSON (S)	2
Anf. 6 Statssekreterare MAGNUS GRANER	2
Anf. 7 Ämnessakkunnige ANDERS FÄLLGREN.....	3
Anf. 8 EVA-LENA JANSSON (S)	3
Anf. 9 BÖRJE VESTLUND (S).....	3
Anf. 10 Statssekreterare MAGNUS GRANER	3
Anf. 11 FREDRICK FEDERLEY (C).....	3
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 13 Statssekreterare MAGNUS GRANER	4
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 15 Statssekreterare MAGNUS GRANER	4
Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 17 Statssekreterare MAGNUS GRANER	4
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 19 Statssekreterare MAGNUS GRANER	5
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 21 KERSTIN HAGLÖ (S)	5
Anf. 22 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 23 Statssekreterare MAGNUS GRANER	5
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	5
2 § Rättsliga och inrikes frågor	6
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 26 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	6
Anf. 27 JOHNNY SKALIN (SD).....	6
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 29 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	6
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 31 JENS HOLM (V)	7
Anf. 32 EVA-LENA JANSSON (S)	7
Anf. 33 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	7
Anf. 34 MIKAEL CEDERBRATT (M)	7
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 36 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	8
Anf. 37 FREDRICK FEDERLEY (C).....	8
Anf. 38 EVA-LENA JANSSON (S)	9
Anf. 39 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	9
Anf. 40 EVA-LENA JANSSON (S)	11
Anf. 41 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	11
Anf. 42 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 43 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	11
Anf. 44 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 45 JENS HOLM (V)	12
Anf. 46 EVA-LENA JANSSON (S)	12
Anf. 47 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	12

Anf. 48	JOHNNY SKALIN (SD)	13
Anf. 49	FREDRICK FEDERLEY (C)	13
Anf. 50	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	14
Anf. 51	ORDFÖRANDEN	14
Anf. 52	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	15
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 54	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	15
Anf. 55	ORDFÖRANDEN	15
3 §	Miljö	16
Anf. 56	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 57	Miljöminister LENA EK (C)	16
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 59	Miljöminister LENA EK (C)	16
Anf. 60	JENS HOLM (V)	17
Anf. 61	PYRY NIEMI (S)	17
Anf. 62	HELENA LEANDER (MP)	17
Anf. 63	Miljöminister LENA EK (C)	18
Anf. 64	BÖRJE VESTLUND (S)	18
Anf. 65	LARS HJÄLMERED (M)	18
Anf. 66	Miljöminister LENA EK (C)	18
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 68	Miljöminister LENA EK (C)	19
Anf. 69	PYRY NIEMI (S)	21
Anf. 70	JENS HOLM (V)	21
Anf. 71	HELENA LEANDER (MP)	22
Anf. 72	Miljöminister LENA EK (C)	22
Anf. 73	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 74	Miljöminister LENA EK (C)	24
Anf. 75	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 76	PYRY NIEMI (S)	26
Anf. 77	JENS HOLM (V)	26
Anf. 78	HELENA LEANDER (MP)	26
Anf. 79	Miljöminister LENA EK (C)	26
Anf. 80	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 81	Miljöminister LENA EK (C)	27
Anf. 82	JENS HOLM (V)	28
Anf. 83	JOHNNY SKALIN (SD)	28
Anf. 84	HELENA LEANDER (MP)	28
Anf. 85	PYRY NIEMI (S)	28
Anf. 86	CAROLINE SZYBER (KD)	29
Anf. 87	Miljöminister LENA EK (C)	29
Anf. 88	LARS HJÄLMERED (M)	29
Anf. 89	PYRY NIEMI (S)	30
Anf. 90	Miljöminister LENA EK (C)	30
Anf. 91	LARS HJÄLMERED (M)	30
Anf. 92	JENS HOLM (V)	30
Anf. 93	Miljöminister LENA EK (C)	30
Anf. 94	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 95	HELENA LEANDER (MP)	31
Anf. 96	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 97	MARIE GRANLUND (S)	31

Anf. 98 ORDFÖRANDEN.....	31	2011/12:26
Anf. 99 HELENA LEANDER (MP).....	31	2 mars
Anf. 100 ORDFÖRANDEN.....	31	
Anf. 101 FREDRICK FEDERLEY (C).....	32	
Anf. 102 ORDFÖRANDEN.....	32	
Anf. 103 HELENA LEANDER (MP).....	32	
Anf. 104 ORDFÖRANDEN.....	32	
Anf. 105 HELENA LEANDER (MP).....	32	
Anf. 106 Miljöminister LENA EK (C).....	32	
Anf. 107 JENS HOLM (V).....	32	
Anf. 108 PYRY NIEMI (S).....	33	
Anf. 109 LARS HJÄLMERED (M).....	33	
Anf. 110 Miljöminister LENA EK (C).....	33	
Anf. 111 ORDFÖRANDEN.....	33	
Anf. 112 LARS HJÄLMERED (M).....	34	
Anf. 113 JENS HOLM (V).....	34	
Anf. 114 HELENA LEANDER (MP).....	34	
Anf. 115 Miljöminister LENA EK (C).....	34	
Anf. 116 ORDFÖRANDEN.....	35	
Anf. 117 JENS HOLM (V).....	35	
Anf. 118 ORDFÖRANDEN.....	35	
Anf. 119 Miljöminister LENA EK (C).....	35	
Anf. 120 ORDFÖRANDEN.....	36	
Anf. 121 Miljöminister LENA EK (C).....	36	
Anf. 122 ORDFÖRANDEN.....	36	

4 § Utrikes frågor (handel).....37

Anf. 123 ORDFÖRANDEN.....	37
Anf. 124 Statssekreterare GUNNAR OOM	37
Anf. 125 JENS HOLM (V).....	38
Anf. 126 Statssekreterare GUNNAR OOM	38
Anf. 127 ORDFÖRANDEN.....	38
Anf. 128 Statssekreterare GUNNAR OOM	38
Anf. 129 BÖRJE VESTLUND (S).....	38
Anf. 130 Statssekreterare GUNNAR OOM	39
Anf. 131 ORDFÖRANDEN.....	39
Anf. 132 Statssekreterare GUNNAR OOM	39
Anf. 133 BÖRJE VESTLUND (S).....	39
Anf. 134 Statssekreterare GUNNAR OOM	39
Anf. 135 ORDFÖRANDEN.....	40
Anf. 136 Statssekreterare GUNNAR OOM	40
Anf. 137 ORDFÖRANDEN.....	40
Anf. 138 CAROLINE SZYBER (KD)	40
Anf. 139 JENS HOLM (V).....	40
Anf. 140 ULF HOLM (MP)	41
Anf. 141 Statssekreterare GUNNAR OOM	41
Anf. 142 ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 143 JENS HOLM (V).....	42
Anf. 144 Statssekreterare GUNNAR OOM	42
Anf. 145 Departementsrådet JONAS LOVÉN	42
Anf. 146 ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 147 Statssekreterare GUNNAR OOM	42

Anf. 148	BÖRJE VESTLUND (S).....	43
Anf. 149	ULF HOLM (MP).....	43
Anf. 150	Statssekreterare GUNNAR OOM	43
Anf. 151	Enhetschefen KAJSA OLOFSGÅRD	43
Anf. 152	JENS HOLM (V)	44
Anf. 153	ORDFÖRANDEN	44
Anf. 154	JENS HOLM (V)	44
Anf. 155	ORDFÖRANDEN	44
Anf. 156	JENS HOLM (V)	44
Anf. 157	ORDFÖRANDEN	44
Anf. 158	Statssekreterare GUNNAR OOM	44
Anf. 159	JOHNNY SKALIN (SD)	45
Anf. 160	ULF HOLM (MP).....	45
Anf. 161	Statssekreterare GUNNAR OOM	45
Anf. 162	ORDFÖRANDEN	46
Anf. 163	JOHNNY SKALIN (SD)	46
Anf. 164	ORDFÖRANDEN	46
Anf. 165	Statssekreterare GUNNAR OOM	46
Anf. 166	ORDFÖRANDEN	46
Anf. 167	JENS HOLM (V)	46
Anf. 168	BÖRJE VESTLUND (S).....	46
Anf. 169	ORDFÖRANDEN	46
Anf. 170	BÖRJE VESTLUND (S).....	46
Anf. 171	Statssekreterare GUNNAR OOM	47
Anf. 172	JENS HOLM (V)	47
Anf. 173	Ämnesrådet STEFAN JOHANSSON	47
Anf. 174	ORDFÖRANDEN	47
Anf. 175	Statssekreterare GUNNAR OOM	47
Anf. 176	ORDFÖRANDEN	48